Nagyvárad, 1904. X. évfolyam 232. szám. Vasárnap, október 9.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ... 16 kor.
Negyedévre ... 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ... 20 kor
Negyedévre ... 5 «
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ... 24 kor.
Negyedévre ... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a héttő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apácza-utcza 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, október 8.

Nyitány.

(—a.) Két hónapi szünetelés után holnap ismét megnyilnak a dunaparti gothikus palotának kapui s a tisztelt ház megkezdi tanácskozásait.

Néhány nappal ezelőtt a félhivatalos lapok tájékoztatták a politikai világot, hogy mily sok és rendkivül fontos tárgy fogja a legközelebbi jövőben foglalkoztatni a honatyákat. Egész hosszu liszta volt ez a tájékoztató, pedig tisztán csak a javaslatok czimét tartalmazta. Hogy csak egy pár nevezetesebbet emlitsünk: az olasz szerződés ratifikálása, az ujonczjavaslatok, a kiegyezés megujitása, a népoktatási reform, a véderő reformja, a német vámszerződés, a vámtarifa megállapitása stb. stb. Csak amit még az idén okvetetlenül le kell tárgyalni, az magában annyira rug, hogy még optimisztikus számitás szerint sem tartj k lehetségesnek, hogy ezek miatt még a jövő évi költségvetésre is jusson idő, azért helyette csak az indemnitást vették be a parlament ez idei tárgysorozatába. És a hivatalos lapok mint szerény óhajt vetették fel, hogy e sürgős természetü ügyek letárgyalása után a parlamenti munkásság állandósitása érdekében kivánatos lenne hozzáfogni a házszabályok módositásához is.

Most pedig, a képviselőház összeülése előtt 48 órával meglepő nyitányul megjelent Tisza István grófnak nyilt levele ugrai választóihoz, melyben szokott erős modorában nekitámad az általa ügyesen leszerelt obstrukczió hőseinek és országvilág érthető meglepetésére bejelenti a a politikai világnak, hogy legsürgősebb teendőjének a házszabályok revizióját tartja.

Mint a bomba ugy hatott ez a csattanós nyitány a politikai világra.

Méltán kérdik mindannyian: mi akar ez lenni?

Mikor az obstrukczió egyik leszerelőjének »harczok irójának — a béke szerzőjének« kurucz Thaly Kálmánnak a leszerelés munkájában szerzett érdemei elismeréseül ünnepet rendeznek, — mikor az obstruktiónak teljesen kialudt parazsait hiába próbálják élesztgetni a Zoltánok és a Csávolszkyak, — mikor Kossuth minden még megmaradt tekintélyét és befolyását arra forditja, hogy az obstrukczió feltámadásainak még lehetőségét is elforditsa, — mikor az összes ellenzéki pártokon általános petyhüdtség, lehangoltság vesz erőt és saját belső házi bajaikkal sem tudnak megküzdeni, nemhogy komoly obstrukczióra gondolnának... Tisza akkor támad neki az obstrukczió szellemének s ismert erős kezével hozzáfog a legkeményekb kérdés rendezéséhez s maga ellen sorompóba állitja az ellenzéknek minden frakcióját előtérbe állitva a házszabályok revizióját.

Mi akar ez lenni?

Okos ember nem indit Don Quijotte módjára szélmalomharczot. Tisza István grófot pedig méltán elég okosnak tartja mindenki ahhoz, hogy ok nélkül nem provokálja maga ellen a legkeményebb harczot.

Az ugrai nyilt levél hátterében kell lenni valaminek, ami e rejtély megoldására vezet.

Hogy lábát még erősebben megakarja vetni, pártját megerősiteni törekszik s ennek elérésére keres alkalmat a ház feloszlatására s uj választás rendezésére ehhez készitené elő az utat a nyilt levél, — ellenzéki körökben tetszetős magyarázat, de az elfogulatlan szemlélőt nem elégiti ki.

Nem hisszük, hogy ilyen nagy dologra személyes párturalom érdekéből vállalkoznék.

Bátor, sőt merész embernek ismeri mindenki Tiszát, de nem gondolnók, hogy vakmerő játékos legyen, aki koczkára tegye a parlamenti békét, felzavarja az ország nyugalmát önző személyes vagy pártérdekből.

Más valaminek kell itt a háttérben rejtőznie, — minden valószinüség szerint Bécsig nyulnak annak a szálai. Erre vall az ugrai nyilt levélnek az a passusa, a melyikért kár, hogy e nevezetes miniszterelnöki nyilatkozatba került, amely a nemzetnek a magyar vezényleti nyelvhez való jogát vitássá teszi.

Attól tartunk, hogy amint a mult ősz végzetes volt a nemzetre, olyan lesz ez a mostani is. Az ugrai nyitány ilyen perspectivát nyujt a nemzetnek.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Két leány.

Irta: **Mányiné-Prigl Olga.**

Pálhegyi Gábor már a harmadik hetet töltötte Ugrán és még mindig nem unt bele a pusztai életbe. Hüségesen eljárogatott az Ugrai kisasszonyokkal a szomszéd faluba a templomba, szóba állott az aratókkal, a kik pedig eleintén csakugy félvállról diskurálgattak vele és csak akkor kezdték valamibe venni, mikor egy alkalommal, kocsizásból jövet, egyetlen rántásra megállitotta a nekiszilajodott négy pejt, a Menyus bácsi hires sárkányait.

Micsoda nagy szerencsétlenség történhetett volna belőle! Ép a nagy árok felé rohantak azok, a Barkás-zug végibe, ahol a mérnökök ásatják keresztbe hosszába a nagy csatornákat, ők tudják miért. A Fecske, a melyik elsőnek volt befogva, megijedt egy fölforditott taligától, attól aztán megbolondult a többi. Különben is jól tartott, pihent állatok voltak. Mint a forgószél, olyan porfelleget vertek maguk után a sebes vágtatásban. A két első, ott a meredek szélén, már le is ontott egy taligára való földet a kapálódzó lábával. Csurgott róluk a tajték, a fényes ezüst zabla két végén meg szivárgott a sötétpiros vér, a minden erőn felül való rántástól.

Az öreg asszony elájult a hátulsó ülésen, azt ugy locsolgatták fel hideg vizzel, a két kisasszony is remegett bizony, az egyik, a fekete ruhás, belésápadt; a másik, a szebbik, piros volt, mint a tüz s a szeme különös fényben ragyogott.

— Bravó Pálhegyi! — Kitünő, — kiáltotta, micsoda pazar élvezet volt ez! Ha ezt a papa látta volna:

Az öreg Ugrai hires gavallér és sportmann volt fiatal korában, de aztán elhizott s ellustult. Valóságos urparaszt lett belőle, ott a falusi tanyabirtokon. Hanem a lánya, a kit jónevü, előkelő intézetekben, nagyuri módon neveltett, — sok tekintetben hasonlitott az apjához.

A hogy kezét nyujtotta Pálhegyinek, — a szemük összevillant. Arczukba fölcsapott a láng s a leány zavartan forditotta el a fejét. Ni, a szegény mama, — mondta, a kit csak most vett igazán észre, hogy milyen szánalmas állapotban van. A derék uriasszony ott feküdt a gyepes árokszélen, a hova az odagyült munkások nagyhirtelen leemelték. A kis sápadt leány térdelt mellette s keskeny fehér kezével ügyesen rakosgatta homlokára a batiszt zsebkendőket, a mire az aratók vászonkorsójából locsolgatta a hüvös vizet.

A szép leány egy cseppet se vette tragikusan az édes mama nagy ijedtségét, inkább arra ügyelt, hogy mentől kecsesebben üljön le a gyepszélre, kaczéron felhuzva finom czipőiről a csipkés alsószoknyát. Egy letépett szarkalábat szoritott egészséges, fehér fogai közé, időnként azzal csapkodta a térdeit, a min megfeszült a könnyü batiszt ruha.

Pálhegyi a munkásokat utasitgatta, merre forditsák a hintót s a lovak szerszámjait vizsgálgatta, nincs-e rajtok valahol szakadás. Nem

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
Fő-utcza.
(Uri Casinó-épület).
TELEFON 520.

angol divat férfiszabó-czég

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legujabb szabás szerint a legszebb kivitelben készit *férfi-öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruhanemüeket. — **Női costümöket** valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

A holnap megnyiló parlamenti ülésszak kétségkivül viharos folytatása lesz ennek a csattanó nyitánynak, de azt hisszük az utolsó akkord, a finale hamarabb el fog hangzani mintsem gondolnák s akkor a nemzeten lesz a sor az ugrai nyitányra visszhangot adni.

Uj főispán.

A hivatalos közlöny legujabb száma közli, hogy Ö Felsége Szabadka és Baja törvényhatósági városok főispánját *Schmausz* Endrét saját kérelmére fölmentette főispáni tisztétől s helyébe *Bezerédy* István földbirtokost nevezte ki. Schmausz fölmentése alkalmából a Lipót-rend lovagkeresztjét kapta.

—

A városok és községek ujabb terhe.

A kormány pár év előtt azon indokolással hozta be a 3%-os betegápolási pótadót, hogy ezzel aztán megmenti a városokat és községeket a vagyontalan betegek ápolási- és gyógyszerköltségeinek terheitől s egyben felszabaditja őket a szegény betegek illetőségi helyeinek fáradtságos kutatásával járó munkájától. Ez igy is ment pár évig, azonban arról értesülünk, hogy a belügyminiszteriumban olyan reformon dolgoznak, amely által a 3%-os pótadó meghagyása mellett, a szegény betegek ápolási költségének egy részétől megmenekednék az orsz. betegápolási-alap. Ugyanis tervbe vették, hogy a szegény betegek gyógyszer és kötszer költségeit ismét visszaháritják azon községre vagy városra, ahol a beteg illetőséggel bir. Ez tehát ujabb tetemes kiadást jelent a községek és városok háztartásában.

A gyermekkórház első éve.

— Az igazgató-főorvos jelentése. —

Nagyvárad város legifjabb nagyfontosságu humanus és közegészségügyi intézményének első évi müködéséről szóló jelentés előttünk fekszik.

Midőn látjuk a fényes eredményt, lehetetlen, hogy hálás kegyelettel ne gondoljunk arra a haló poraiban is áldott derék férfiura, Sztaroveczky Imrénre, ki évtizedekkel ezelőtt felismerte a gyermekkórházak nagy fontosságát s nemes leikének, nagy szivének sugallatát követve egész nagy vagyonát erre a czélra hagyományozta.

Az első év eredménye fényesen tanuskodik a kórház kitünő müködéséről és arról, hogy mily nagy szükséget pótol városunkban. Ez az eredmény és siker nagy részben az intézet élén álló igazgató főorvosnak: *Schiff* Ernő drnak az érdeme, de elismerés illeti meg *Rimler* Károly polgármestert s a kórház igazgató választmányát, akik fáradhatlanul müködtek közre az intézet érdekének előmozditásán.

De beszéljenek a tények. Az igazgató-főorvos az első évről összeállitotta jelentését. Ebből közöljük a következőket:

A gyermekkórház 1902. évi november hó 16-án lett rendeltetésének átadva. Eme jelentésem egybefoglalja az 1902-ik évi csonka, másfél havi s az egész 1903-ik évi, összesen tehát 13 és fél havi működésnek a vázlatát.

Első fekvő betegünket 1902. november hó 18-án vettük fel; ettől kezdve ugyanazon év végéig összesen 22, 1903-ban pedig 214, az egész 13 és fél havi idő alatt tehát összesen 236 beteget vettünk fel kórodai kezelésre. Nemre nézve: 105 fiu- és 131 leánygyermeket; korra nézve: 9 egy éven alulit, 57 1—3 év közötti, 97 3—7 ev közötti és 73 7—10 év közötti gyermeket.

A kezelés alatt állott 236 fekvő beteg közül gyógyultan hagyta el az intézet 158 azaz 71.8%, javultan 33 azaz 15%, javulás nélkül 11 azaz 5% és elhalt 18 azaz 8.2%. Kezelés alatt visszamaradt az 1904. évre átmenőleg 16 beteg gyermek.

Az elhalt 18 gyermek közül három haldokló állapotban lett felvéve, ezek levonásával a halálozási arányszám csupán 6.8%, mely nemcsak önmagában is a lehető legkedvezőbb halálozási arányszám, de még kedvezőbbnek tünik fel, ha meggondoljuk, hogy az első időben nem lévén még kellő tudomása a szegényebb néposztálynak az intézet létezéséről, a gyermekek többnyire előrehaladott megbetegedéssel kerültek be az intézetbe, amidőn már a legtöbbnél a gyógyulásra való kilátás bizonyos tekintetben korlátozva volt.

Még nagyobb jelentőséget nyer városunk gyermekhalandósága szempontjából eme csekély halálozási arányszám, ha hozzá teszem, hogy mindig csak sulyos, azaz olyan eseteket veszek fel, a kik kórházi ápolás nélkül az elhalálozás veszedelmének volnának kitéve. Erre már a viszonyok ujabbi alakulása folytán kényszeritve is vagyok, mert a jelentkezők száma legtöbbször annyira tulhaladja az esetleg rendelkezésre álló üres ágyak számát, hogy utóbbiakat sulyos betegek számára kell fenntartanom. Hogy tényleg csak sulyos esetek kerülnek felvételre, azt eléggé igazolja a kezelésre került kóralakok minősége s száma.

A jelzett 13 és fél havi idő alatt az ápolási napok összes száma 6204 volt, a melyből az 1902. évi másfél hónapra 384, az 1903, az 1903-iki egész évre 5820 ápolási nap esik. Egy egy beteg átlagban 27 napot töltött az intézet falai között.

Az egész idő alatt összesen 68 mütéteti beavatkozás történt.

A kórházi müködésem a szorosan vett fekvő beteg anyag kezelésén kivül még arra is kiterjed, hogy naponként délután bejáró beteg gyermekek számára ingyenes rendelést tartok. Eme intézmény jelentősége annak idején kétségbe vonatott, miután az ingyenes gyógyszerrendelésre a kórház felhatalmazást nem nyerhetett.

A következmények megmutatták, hogy még a szegényebb néposztály is szivesen megfizeti a gyógyszer árát, ha beteg gyermekének állapota felől szakszerü orvosi véleményt s tanácsot nyer. Az igazolt szegények különben az intézetben nyert rendelvényeimet részben illetékes egyleti orvosaikkal, részben a városi tiszti orvosokkal aláiratván, bár nemi utjánjárással, de mégis hozzájuthatnak az ingyenes gyógyszerhez.

Hogy mennyire életbevágó közszükségletet képez ez az intézmény, legjobban bizonyitja a bejáró betegek számának a megnyitás óta fokozatosan haladó rohamos emelkedése, amiről nemcsak a megfelelő napló szolgáltat bizonyságot, de meggyőződhetik róla bárki, a ki délután a rendelő óra idején az intézetbe ellátó-

---

volt sehol, meg volt adva az ára annak az ezüstös szerszámnak.

Könnyedén kiáltott oda a leány:

— Pálhegyi kérem!

— Parancsol?

— Csak azt akartam mondani, maga nem egészen szakértő, nézze, a Villámnak kimarjult a lába.

A fölhorzsolt bőr helyén csakugyan vér csepegett.

— Szegény állat, — mondta. Hirtelen fölugrott, aztán letérdelt a ló mellé s kis csipkekendőjével bekötötte a lábát.

Olyan graciózus volt minden mozdulata, mintha szinpadon játszott volna, hogy Pálhegyi le nem vette róla a szemét.

Közben az édes mamát visszapakolták az ülésre. A kis sápadt leány, daczára a melegnek, gondosan betakargatta a nagy plaidjükbe. A gyeplőt Pálhegyi vette kezébe megint. A viz felől kellemes, hüvös szél kerekedett, a nap vörös tányérja csöndesen szállott mind lejebb, lejebb a füzfák mögé.

II.

Hogy Pálhegyi szerelmes volt Ugrai Lillába, azt már a verebek is csiripelték az ugrai nagy buzaasztagokban. Nem is voltak rossz pártiek egymásra nézve. Ha végig mentek a kis falu poros akáczai alatt, a kicsi ablakok mögül kandikáló szegény falusi leányok egy kis irigységgel vegyes csodálkozással nézegettek utánuk. Csak a regényekben lehet olvasni ilyen szép pár emberről.

A kicsi sápadt leány csöndesen lépegetett mellettük. Letelt a gyászesztendő s a fekete ruha helyett egy fehéret kapott, a Lilla egy megunt fehér ruháját. Kicsit hosszú, kicsit bő is volt neki, de a nyúlánk alakja annál inkább feltünt benne. Amazok alig vették észre és ő tudta is, hogy terhükre van a szerelmeseknek, — hát el-elmaradt tőlük. Elbeszélgetett a kis falusi piszkos gyerekekkel, gyönyörködött pofók, piros arczocskájukban, benézegetett az apró léczkeritéseken az apró kertecskékbe, a honnan kiváncsian nézegetett vissza rá a rózsás mályva-virág, terjesztgette fűszeres illatát a bazsalikon. Olykor valami édes bizsergést érzett, behunyta a szemeit s álmodott ő is, mint a többi leány szokta.

Álmodott kis kertről, mályvarózsákról, a mik között pufók arczu gyerekek kergetődznek.

Pálhegyi visszafordult rá:

— Giza kisasszony!

A leány a haja tövéig elpirult. Lilla nem vette észre.

A rózsaszinü körmeiben gyönyörködött, a miknek gondozásával reggelenként rendesen el szokott tölteni néhány órát.

— Még elveszitjük Giza kisasszonyt, — nevetett Pálhegyi.

Maga kis napsugár, — tette hozzá, szinte atyai gyöngédséggel, hogy jóvá tegye az udvariatlanságát, amért oly keveset foglalkozott eddig vele.

Csak most, hogy az arczába nézett, látta, milyen finom vonásai vannak. Olyan volt, mint egy harmatos almavirág.

— Giza apáczának készül — mondta Lilla egy kicsit gunyolódva. Asszonyi érzéke nem csalta meg, mikor sejtette, hogy Giza is szerelmes Pálhegyibe.

A leány fölemelte rá a szemeit:

— Meglehet Lilla, — mondta őszintén. Nem maradhatok ugyse sokáig a terhetekre. Elvégre a házhoz került szegény rokon nem mindig kedves.

Lilla nem szólt semmit, csak épen egy csöppet felbigygyesztette — a telt piros ajakát.

— Menjünk haza, — mondta hirtelen. — Este van.

Mikor kiértek a faluból, a karját észrevétlenül csusztatta a férfi karjába. A másik leány

Róth M. utóda

ajánlja ez évadra érkezett angol ujdonságait

Egyedüli raktár

Fownes féle angol kesztyűkben

Valódi amerikai czipőkben

uri ingek mérték szerint

angol vadász mellény és bőrkabát

különlegességek.

gat, a hol ma már valósággal tömegesen jelentkeznek az ingyenes rendelésre váró gyermekek.

Számokban kifejezve a jelzett 13 és fél hó alatt összesen 816 beteg gyermek jelentkezett a járkórodai rendelésen; természetesen egy-egy gyermek betegségének tartama alatt többször részesült rendelésben, de ezt nem tudom pontos számokban feltüntetni. Az 1902. évi másfél hónap alatt csak 25 gyermek jelentkezett az ingyenes rendelő órán; — 1903. első felében már 328, második felében 463.

Ámde, hogy mily népszerüségre tett szert ez az intézmény s hogy mily feltünő mérvben fokozódik ez a beteganyag, eléggé mutatja azon körülmény, hogy a folyó évben eddigelé, tehát 8 és fél hónap alatt kevés hiján 1000 bejáró beteg gyermek fordult meg a délutáni rendelő órákon, ugy hogy ez évben a bejáró betegek száma előreláthatólag meg fogja közeliteni az 1500-at, tehát az első évi forgalomnak majdnem kétszeresét.

Ezután áttér a kórház igazgatásának pénzügyi oldalára.

Az elmult évről szóló zárszámadás nagyban és egészben megmutatja, hogy a városnak, mint testületnek a gyermekkórház fentartásához nemcsak hogy nem kellett anyagi támogatással hozzájárulnia, hanem még tetemes felesleget is képesek vagyunk felmutatni, egyrészt a takarékos gazdálkodás, másrészt a nagyközönség kiváló jóindulatából befolyt adományok révén. A megtakaritott felesleg közel 4000 koronányi összeget eredményez. Legnagyobb megtakaritás lett elérve az élelmezésre előirányzott összegnél, ahol szemben a 4818 koronányi előirányzattal tényleg csak 3467 korona lett kiadva. s igy e czimen 1351 korona megtakaritás mutatkozik, daczára annak, hogy az előirányzott élelmezési napok számát, azoknak tényleges száma valamivel tulhaladta, s daczára annak, hogy a kórház fennállásának első 11 hónapjában még világi ápolónők voltak az intézetben alkalmazva, a kik pedig, mint a következmények mutatják, nem tudtak oly takarékos beosztással élni, mint a jelenleg immár közel egy év óta müködésben levő ápoló apáczák.

Az előirányzott hatvan fillérnyi napi élelmezési összeg helyett egy egyén napi élelmezési költsége — tényleg csak 39·14 fillért tett ki.

Már itten megjegyzendőnek tartom, hogy a folyó évben az ápoló apáczák vezetése mellett a napi élelmezési költség még ennél is kevesebbe került, daczára annak, hogy az ápoló apáczák az étkezésükhöz még bort és sört is kapnak, a miben annak idején a világi ápolónők nem részesültek.

Hogy pedig a beteg gyermekektől nem vonunk el semmit, arról mindenki személyes meggyőződést szerezhet, ha az intézetbe megfelelő időben ellátogat, vagy ha megtekinti a gyermekekről részletesen vezetett kórrajzokat, a melyekben a hétről-hétre ismételt pontos testsuly mérések adatai világosan mutatják a testsuly fokozatos gyarapodását.

Tetemes megtakaritás mutatkozik továbbá a gyógy- és kötszereknél, ahol ez a megtakaritás 538 koronát tesz ki.

Az intézet beléletében jelentős mozzanatként emelte ki azon körülményt, hogy a betegek ápolását s a házi vezetését 1903. október elsején a kezdetben alkalmazott világiaktól a mallersdorfi sz. Ferencz rendi ápoló apáczák vették át. Mint méltóztatnak tudni, ápoló apáczák alkalmazása már kezdettől fogva szabályrendeletileg ki lett mondva, ilyeneket azonban a kórház megnyitása idejére minden utánjárásunk daczára sem siketült szereznünk. Az ápoló apáczák belépése kórházunk müködésében különösen azért képez forduló pontot, mert ez által mindenkorra biztositva lett a beteg gyermekek gondos, önfeláldozó s szakavatott ápolása és ellátása. Bármily sok időtt töltök naponta intézetem falai között, lehetetlen volt a világi ápolónőket annyira ellenőriznem, hogy az ápolás az én ideális kivánalmaimnak megfelelt volna, midmellett a folytonos elenőrzés időmnek jelentékeny részét tulajdonképpeni feladatomtól, az orvosi müködéstől vonta el. Hála az ápoló apáczák fáradságot nem ismerő, buzgó müködésének, ma már minden időmet tulajdonképeni feladatomnak szentelhetem, mert ellenőrzésre tulajdonképpen alig van szükség, sőt aprólékos adminisztrativ teendő alól is felvagyok mentve. De anyagi szempontból is rendkivül előnyös volt a változás, mert bár ma a kis betegek ellátása is aránytalanul jobb, mint annak előtte, az élelmezési kiadások mégis tetemesen kisebbek.

Tekintetes igazgató választmány! Ime ez kórházunk első évi müködésének röviden vázolt eredménye. Örömmel mondhatom, hogy az aggályok, melyeknek székfoglalóm alkalmával kifejezést adtam, indokolatlanoknak bizonyultak. Intézetünk már fennállásának első évében is bebizonyitottam, hogy valódi közszükségletet képez, hiszen már az első év folyamán is többször jutot unk abba a helyzetbe, hogy kénytelenek voltunk helyszüke miatt a jelentkező betegek egy részét elutasitani, ma pedig már ez mindennapos jelenség, mert kórházunk mai terjedelmében már egyáltalán nem képes valamennyi jelentkező beteget befogadni. Már az első év folyamán is számos fizető beteg jelentkezett felvételre nemcsak vidékről, de helyből is.

Az anyák ma már maguk kérik beteg gyermekeik felvételét, s nyugodt lélekkel állithatom, hogy mindannyian az intézetben tapasztaltak feletti legnagyobb elismerésüket hirdetik künn a társadalomban. Az intézet tehát teljes mértékben megfelelt ama feladatoknak, melyeket székfoglalóm alkalmával, mint követendőket magam elé kitüztem.

A társadalom a maga részéről is sietett elismerésének kifejezést adni az intézet müködése iránt azon nemesszivü adományokban, melyekben intézetünket részesiteni kegyes volt. Már az első évben mintegy 4500 koronára rugott a jótékony adományok összege. Ebből kétezer korona esik az Andrényi Lajos által hagyományozott ágyalapitványra, 1500 korona adományban részesitett bennünket dr Szmrecsányi Pál megyés püspök ur ő nagyméltósága; nagyobb összegü adománynyal támogatták továbbá intézetünket Méltóságos Ritoók Zsigmond kir. táblai elnök ur, özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné Gerliczy Stephania bárónő őméltósága, Winkler József cz. püspök ur ő méltósága, dr Berkovits Miklós városi tb. főorvos ur és neje, a biharmegyei orvos-gyógyszerész-egylet, — valamint jelentékeny összeg jutott intézetünk számára a mükedvelök szini előadása, továbbá egy jótékonyczélu álarczos bál jövedelméből.

előre sietett és ugy tett, mintha nem vette volna észre. Puha, illatos széna-szag terjengett köröskörül, a törzs között ezernyi szerelmes tücsök csiripelt.

III.

Az Ugrai portán már az eljegyzés napját találgatták. Lilla szabad óráiban a diva lapokat nézegette, a mama pedig már érintkezésbe lépett a pesti legelőkelőbb kelengye üzletekkel. De Pálhegyi még egész határozottan nem nyilatkozott. Csak épen arra vártak. A jó Ugrai mamában is volt egy kis hiuság, büszke volt a leányára ha még oly keveset törődött is az vele.

Örömmel belement, hogy egy nagy kirándulást rendezzenek, belevonva az egész környék előkelőségeit.

Hajón mennek egész a zsombékos érig, a hol most rengeteg a kacsa és egyéb vizi madár. Lilla kitűnő lövő s kurta vadászruhájában pompás jelenség.

Remek nap virradt rájuk. Zászlós csolnakok himbálództak a zöld vizen, a parti füzek olykor az arczukat csapkodták, a kékbogyójú vadszeder lehajlott hozzájok a nagy meredekről.

Szerelmes musliczák kergetödztek a csillámló habfodrok felett, — a karcsu fecske is megvillant, nyilsebesen szelve keresztül a vizet.

Lilla Pálhegyihez közel, de egy másik fiatal emberrel évődött. Fogadtak valamibe. A leány erősködött: kezet rá, majd meglássa, hogy eltalálom.

Pillanat alatt arczához emelte fényes csövü drága kis fegyverét s egy szegény kis fecske hármat, négyet fordulva a levegőbe, zuhant alá épen a Giza lábai elé. Mesteri lövés volt. Lilla röptében ép az agyvelejét találta el. A társaság tapsolt, gratulált Lillának, csak Pálhegyi nem mozdult helyéről. Valami különös, kellemetlen vonás rajzolódott az ajka köré, azután megfordult.

Odament Gizához, a ki sápadtan tartotta kezében a kis madarat.

Pálhegyi nagyon gyöngéden nézett a lányra, a mig mondta:

— Kis napsugár, — legyen ez a halott fecske a mi boldogságunk meghozója.

———

A keletázsiai háboru.

—

Port-Arthur sorsa.

Csifu, október 8. Egy japáni katonatiszt, aki most tért vissza Port-Arhturból beszéli:

A japánok Port-Arthurt a mikádó születésnapjára, november 3-ára okvetlen beakarják venni. A helyzet benn a várban kétségbeejtő. A kórházak annyira zsufolva vannak, hogy az oroszok is, a japánok is sebesültjeiket a hadihajókra szállitják. Az eltemetetlen holttestek rettenetes büzt árasztanak az arczélen, ugy hogy ragálykitöréstől félnek. A blokád nagyon szigoru, az élelem egészen fogytán van. A helyőrség tizezer embere kizárólag lóhusból él.

A japánok Saharin szigetén.

Tokio, október, 8. A japánok 7. hadosztálya parancsot kapott hogy azonnal induljon Saharin szigetének elfoglalására. Ez válasz akar lenni az oroszoknak Koreában, Seülben okozott zavaraira.

Korea protektorátusa.

Tokio, október 8. Korea teljesen elismeri Japán protektorátusát. A koreai követeket visszahivják a külföldi udvaroktól.

Az orosz katonák zavargása.

Pétervár, október 8. Az orosz távirati ügynökség illetékes helyről felhatalmazást nyert annak a kijentésére hogy a »Kölnisch Zeitung« ama pétervári hire, hogy Dél-Orosszország sok helyén a tartalékosok behivása miatt zavargások

U J ! Megnyilt a U J !
MAGYAR DIVATCSARNOK Szent-László-tér, (Kis-piacz)
Saskapu mellett.
Kizárólag szép, divatos és jó minőségü áruk. Az **őszi idény** *különlegességei ruhaszövetekben, costümkelmék, blouse- és ruhaselymek, vászon-, chiffon-, damaszt-áruk, ágygarniturák,* saját készitményü *paplanok.* Teljes *menyasszonyi kelengyék.*
Ár tekintetében kétséget nem szenved, hogy olcsóbb mint bárhol Szives pártfogást kér tisztelettel: *TELCSER MÁTYAS.*

fordultak elő, ugyan igaz, de tulzott Zavargás csak négy helyen volt. A zavargások okát, melyek egy vagy két gyarmatáru-kereskedés elpusztitását okozták, tévesen magyarázzák. A zavargások oka arra vezetendő vissza, hogy a tartalékosoknak a behivási helyekre nagy tömegben való összegyülése az izraelita kereskedőket arra inditotta, hogy az árukat magasra emeljék, aminek következtében állott elő a tartalékosok elkeseredése. A zavargásokat mindenütt csirájukban elfojtották. Különben a szenvedélyek fölkorbácsolódásáért való felelősség egyrészt a zsidó szocziálistákat terheli, kik a tartalékosok gyüjtőhelyein mindenütt kiáltványokat terjesztenek a háboru ellen, de ezzel egyebet nem érnek el, minthogy keresztények dühét magukra forditják.

Hága, október 8. Az orosz önkéntes hajóhad Szmolenszk nevü czirkálója tegnap este szénfelvétel végett ideérkezett.

Barczelona, október 8. A helyi kikötőben horgonyzó Orél nevü orosz ispotályhajó parancsot kapott, hogy október 25-ig maradjon.

A Bajkál vasut megnyilt.

Moszkva. okt. 8. (Az orosz távirati ügynökség jelentése.) A Bajkál-körvasuton ma megkezdődött a munkás-és tehervonatok forgalma. A bajkál-tavi szállitás és a szibériai vasuti forgalom kitünően megy.

Az orosz pénzviszonyok.

Pétervár, okt. 8. A londoni Morning Leader f. hó 3-iki koppenhágai jelentésével szemben, mely szerint a Rothschild czég uj orosz kölcsönt vállalt volna, melyet a dohányegyedáruságból biztositottak volna és pedig olyan feltétellel, hogy a zsidók Oroszországban jobb bánásmódban fognak részesülni, az orosz távirati ügynökség mértékadó helyről a következő kijelentésre nyert felhatalmazást: Japán válságos pénzügyi helyzete az oroszország európai barátait arra birja, hogy Oroszországról is hasonló pénzzavar hireit terjesszék. A Morning Leader jelentése csak ilyesmire vezethető viszsza. Eltekintve attól, hogy Oroszországban dohányegyedáruság nincs és az ilyennek létesitése most nehéz volna, az ilyen hiresztelés terjesztése inkább az Oroszországgal szemben való ellenségeskedésről, semmint a biztosalapu orosz pénzügyek ismeretéről tanuskodik, amelyeknek helyzete a jövőben sem válhat veszedelmessé. Az az állitás, hogy az állitólagos pénzügyi vállalatot politikai jellegü feltételektől és pedig attól teszik függővé, hogy az orosz politikának a zsidókérdésben elfoglalt álláspontját megváltoztassák, tisztára bizonyitja ama hiresztelés kizárólag politikai czélzatát, a mely hiresztelés ama körökből indult ki, melyeknek nem kivánatos Oroszország mostan folytatott belső politikájának békés folyása, mert érdekeikkel ellenkezik.

Az orosz rendőrség feje.

Pétervár, okt. 8. Czári ukázzal ama belügyminiszteri osztályfőnökre bizzák a rendőrség vezetését, ki alatt ezideig a csendőrparancsnokság állt. Jogait és kötelességeit illetőleg kiemelendő, hogy rátartozik az államellenes büntettesek (foglyok és vádlottak) felügyelete. Az e személyekre vonatkozó funkczió a belügyminiszterről ezentul átháramlik az illető osztályfőnökre.

A főherczeg vonakodása.

Pétervár, okt. 8. Udvari körökben tudni vélik, hogy a czárt nagyon elkedvetlenitette az a körülmény, hogy Nikolajevics Nikolaj nagyherczeg vonakodik a mandzsurországi hadak főparancsnokságát átvenni. A czár ebből arra következtet, hogy a nagyherczeg jóbban van informálva a mandzsuriai helyzetről s hogy az a helyzet immár reménytelen. Katonai körökben Nikolajevicz vonakodását nagyon elitélik.

Táviratozás akadályokkal.

Budapest, október 8. (Saj. tud. táv.) Port-Arthurból jelentik, hogy az összes táviró vonalak mind meglettek rongálva s igy a tábori hiradást csak akadályok legyőzésével lehet közvetiteni. Az orosz seregek dróttalan táviró utján érintkeznek egymással.

Hol lesz a döntő ütközet.

Budapest, október 8. (Saj. tud. táv.) Pétervárról jelentik, hogy a döntő ütközetet Mukden mellett fogják vivni az ellenséges felek.

Tokió, október 8. (Saj. tud. táv.) Mukden mellett legközelebb nagy csata várható. A japánok már gondoskodtak róla, hogy erős csapatok várják az ellenséget.

Saharin sziget elfoglalása,

Budapest, október 8. (Saj. tud. táv.) A japánok hetedik hadosztálya már el i dult Saharin szigetének elfoglalására. A japánok biztosra veszik győzelmüket.

Mandzsuria alkirálya.

Budapest, október 8. (Saj. tud. táv.) Londoból érkezett táviratok szerint a mikádó Csung Bsont Mandzsuria alkirályává nevezte ki. Ez az állás eddig még nem létezett.

Csatornák.

Teli vannak az utczák sárral és kaviccsal, ezidő szerint azonban panama nélkül. A sár és kavics hegyek tövében hosszu, mély árkok huzódnak, leendő csatornák, melyek oly egészségessé teszik majd városunkat, hogy Veiszlovits és Germán csak üzleti reményeiket temetik majd, mert egyébb ugyan meg nem hal Váradon.

Mikor ásatás folyik, szemfüles embernek jó ott lenni, mert a mélye régi csodás korról szokott nyilatkozni, az elő kerülő relikviáknak a nyelvén.

Magam is hát ki lettem küldve lapunk részéről, előlegül dusan felszerelve, papir és czeruzával s elhelyezkedve egy kavics kupaczon, leirtam a relikviákat

Egy gyürődött penészes irás került ki először a mélyből.

A betük már elmosódtak, a papir megbarnult a régiségtől. Gondosan kiteregetve, nagyitó üveggel kezdtem böngészni s azt olvastam az irásból, hogy ez a váradi villamos vasuti konczesszió eredeti szövege.

Apáink még emlékeztek rá, hogy volt ilyesmi irás, de mi mesének tartottuk. Ime, igaz jószág nem vész el.

Egy másik, még régibb irás a Szacsvai-szobor gyüjtő-ive volt. A befolyt összeg már nem látszik rajta, a névről se állok jót, mert hiszen társadalmi mozgalmainkban ilyen név nem szerepel.

Volt ott még tisztviselői telep tervrajza, Városliget rendezési tervrajz stb., de csak már teljesen elavult állapotban.

Az *áldás-utczai* csatornában rengeteg elégett rovásfát találtak s lejjebb egy rozsdamarta Wertheim-szekrényt, melyből semmi sem hiányzott, mert nem volt benne semmi.

Nagy-Körös-utczán sok elhasznált vámczédula került felszinre, melynek eredete azonban nem került felszinre.

A *Szent László-téren* renget g betört ablak és kirakat darab, gázlámpa relikviák, katonai patronok, huszárló patkók és mélyes mélyen egy rendelet, mely valami Barabásnak megtiltja a beszámolót. Történelmi kutatásaim szerint valamelyik régi rendőrkapitány müködési pótlékai voltak ezek.

A *külvároson* pár méternyire a föld alatt, jó karban lévő kövezetet találtak, melyet valaha régen kifizettek, de nem találtak. Nos hát fent keresték pedig lent volt a csatorna táján.

Zöldfa-utczán 68,000 forintot leltek egy regáli bérleti szerződésbe csavarva. A megtaláló kezéből azonban, ügyes fogással kikapták a leleményt s ma Isten tudja hol van.

A *Vámház-utczán* rengeteg részvény került felszinre, szörnyen elszennyeződött, használhatlan állapotban. Mintha könnycseppek nyomai lettek, volna a papiron. Elolvasni nem tudtam, mert a nedves papirra rácsapódott a László-malom füstje s fátyolt boritott reá.

A *Széchenyi-téren* egy egész plafont találtak a földben. Ki tudja hány századig állt s mily vihar döntö te le. A plafon képeiről egy szakember azt állitja, hogy törvényszéki plafon volt, magától szakadt le.

A *Millenáris* Korvin és Deák-utczán dús petróleum forrásra bukkantak, mely állitólag nemcsak bihari, de szilágyi határokon át folyik ide, mivel utját könnyebbé teszik a kegyelmes felsőbb rétegek.

A városháza előtt rengeteg letört kapukilincset lesrófolt villamos csengőt, zsebből lopott tárczát, bevert ablakot és koponyát találtak, ékes jeleit annak, hogy régen milyen gyöngéd volt a rendőrség apró mulatságaival szemben.

Mind ebből azt tapasztalom, hogy sok idő kell ahhoz, mig mindez lefolyik a csatornákon s megtisztul városunkban a levegő. *Kóby.*

UJDONSÁGOK.

Magyarok Nagyasszonya.

Ezeréves fennállásunk emlékére rendezett országos ünnnepségeink nem is lettek volna teljesek, ha meg nem emlékeztünk volna a Boldogságos Szüzről is, Magyarország Patronájáról ki, jó és balsorsban, mindig örködött hazánk fölött. Ezért a millenium évében külön ünnepet rendelt Istenben bold. Leo pápa a herczegprimás előterjesztésére nekünk magyar katolikusoknak a Szüz Anya tiszteletére, mely ünnep Magyarok Nagyasszonya nevet nyert. Ma október második vasárnapján üljük e napot mely alkalomból a plébánia templomokban a szokott órákban ünnepélyes szentmisék és prédikációk fognak tartatni.

Erre az ünnepre külön mise — és zsolozsma — szöveget irt elő a szentszék. Őseinknek a Boldogságos Szüz iránt való lovagias hagyományos tiszteletéről és Nagy Pátrónánknak hathatós közbenjárásáról tanuskodik a mise- és zsolozsma-szövegnek minden sora.

Ebből közöljük *Esterházy* Pál nádornak (1634—1713.) emelkedett szellemü, megható fohászkodását Magyarország Nagyasszonyához:

«Isten dicsőséges Szülője, Magyarország Nagyasszonya, Szentséges Szüz Mária! emlékezzél meg örökségedről, melyet hivséges szolgád, első királyunk és apostolunk neked ajánlott s testamentomban reád hagyott. Kegyes orczával tekints birodalmadra és dicsőséges érdemeiddel légy közbenjárója, légy szószólója népednek egy Szent Fiadnál, Jézus Krisztusnál. Hozzád kiáltottak eleink s minden szükletükből szabadulást nyertek, mert virrasztott öröksége fölött két szemed világa, oh mindörökre áldott Asszonyunk! Akiket ily remény emelt föl, ily bizodalom éltetett, hozzád folyamodunk, akik néped vagyunk. Védelmezd, hatalmas pártfogásoddal hazánkat, oltalmazd. Nyerjed ki itt és az egész föld kerekségén anyaszentegyházunkat s a kath. hitnek a felmagasztalását: nekünk pedig értelmes és a hit gyümölcseit termő szivet adj. Elismerjük, óh, Asszonyunk, hogy vétkeztünk, de felejtsd el gonoszságainkat. Szólj egy jó szót miérettünk Fiadnál, hogy az ő akaratja szerint intézzük életünket s téged, Asszonyunkat, Pártfogónkat tisztelhessünk életünk minden napjain. — Amen.

* **A mihályfalvai kath. templom megáldása.** Régi vágya, óhaja nyer teljesülést ma vasárnap megyénk népes virágzó nagy községe, Érmihályfalva katholikus közönségének. A néhai bibornok-püspökünk bőkezüségéből áll már a templom, hogy ájtatos hiveit befogadja, ezek saját hajlékukban dicsérhessék az Urat. A templom megáldása ma vasárnap reggel nyolcz órakor veszi kezdetét. Az egyházi szertartást *Palotay* László pápai praelátus fogja végezni a környékbeli s a Váradról jelenlevő papok segédletével. A hitközség ez alkalomból két társasebédet is rendez, az egyik a vasuti vendéglőben, a másik a Nemzeti szállodában fog megtartatni. A mihályfalvai hivek nagy örömmel készültek a mai napra, hogy minél impozánsabb módon adassék át az uj Isten háza rendeltetésének.

* **Készülnek a városatya választásokra.** A folyó év végén megejtendő városatya választások már előre vetik árnyékukat. Az eddig Nagyváradon létező politikai pártok ugyan még nem szervezkednek erre az alkalomra, azonban a magántisztviselők inditottak akcziót. Két jelöltjüket akarják bevinni a törvényhatóságba. Ma, vasárnap ujból értekezletet tartanak s erre nézve a következő sorok közlésére kérték fel lapunkat:

Tisztelettel kérem a nagyváradi magántisztviselők egyesületének t. tagjait, sziveskedjenek a városi választások ügyébeb ma d. e. fél 11 órakor az egyesületi helyiségben tartandó értekezleten minél nagyobb számban megjelenni. *Fleischacker* Hugó az előkészitő bizottság elnöke.

* **Kutyába sem veszik a közgyülési határozatot.** A városházán, tapasztalat szerint, nem veszik komolyan Nagyvárad város törvényhatósági bizottsági bizottságának egyikmásik határozatát. Igy vagyunk a tégi uszoda ügyével is. A törvényhatósági bizottság elhatározta, hogy kivételesen még ez év nyarán megtüri az uj városháza mellett azt a botrányos alkotmányt, amely még az ősidóéből maradt meg. Kimondotta egyben a közgyülés, hogy ez évi *október 1-éig* köteles a tulajdonos az egész rongy épületet elbontani s a pártot szabaddá tenni. A hatóságtól tanul a tulajdonos is és nem veszi komolyan a közgyülés határozatát, számitva arra, hogy jövőre sikerül ismét kikönyörögni az engedélyt az uszodára továbbra is Igy azután amig az uszoda alsórészét elbontották a felső rozoga alkotmányt berendezték téli pihenőré. Néhány kabinban egyetmást raktároztak. S hogy is szándékuk a bódékat elbontani, bizonyitja az, hogy még uj ajtókat csináltak rá. Es a közvetlen szomszédságban levő városházáról nem látja ezt a hatóság, vagy egyálralán nem akarja foganatositani a közgyülés határozatát? Mindenesetre különös, hogy ilyen uton kell kötelességeinek a teljesitésére figyelmeztetni,

* **Sipos Orbán ünneplése.** Nem felsőbb helyről nyert elismerés, hanem a társadalom, munkatársai, közkatonái részéről még mindig tartó ünneplés legszebb bizonyitékai annak, hogy Sipos Orbán 22 évi tanfelügyelősége alatt micsoda érdemeket szerzett Biharmegyében és Nagyváradon. Most, hogy nyugdijba vonult, folyton a szeretet, ragaszkodás, ünneplés melegével veszik körül. Tegnap a biharmegyei állami tanitók vettek bucsut Sipos Orbántól. A küldöttség egy remek kivitelü ezüst babérkoszorut nyujtott át a nyugdijazott tanfelügyelőnek, mint az összes állami tanitók és tanitónők ajándékát. A koszoru, mely *Sichert* Ede jónevü váradi ékszerész keze alól került ki, 118 levélből áll, melyből 107-re az állami tanitók és tanitónők és óvónők nevei vannak bevésve, a többire pedig jelmondatok.

Az egybegyültek nevében és megbizásából *Tóth* Lajos mondta a bucsuüdvözletet, hangsulyozva, hogy az a szeretet, melylyel Bihar-megye nevelés és oktatásügyére örökre kiható tanfelügyelői müködése alatt a tanitókat, mint munkatársait, szivéhez ölelte; az hivott össze minket, hogy elmondjuk, mennyire fáj a mi lelkünknek a Nagyságod távozása, mert érzésben és gondolatban lelkünk annyira összeforrt, hogy távozásával szinte betöltetlen ür támadt lelkünkben.

Sipos Orbán a tőle megszokott lendületes szép beszédben nyilvánitotta köszönetét a megjelenteknek.

Kapcsolatosan *Gyulacsy* Endre révi igazgató-tanitó üdvözölte az uj tanfelügyelőt, kinek az üdvözletre rögtönzött programmbeszéde, valamint kedves megjelenő egyénisége igen jó benyomást tett a jelenvoltakra. A zugó éljenzések után Sipos Orbán — ki is legott meghagyta, hogy ezután bácsinak szólitsák — meghatottan szoritotta a kebléhez az ezüst koszorut.

Délben a Zöldfa kistermében bankett volt, amelyen Sipos Orbán, az uj tanfelügyelő hivatalnokaival együtt megjelent. Mondani sem kell, hogy tósztban nem volt hiány. A bankett folyamán a kultuszminiszternek és Halász osztálytanácsosnak meleghangu üdvözlő táviratot küldtek.

A bankettről három órakor már a szélrózsa minden irányába szétment a tisztelgő tanitóság azzal a benyomással, hogy lehetnek Biharmegyének kiváló tanfelügyelői, de Sipos Oorbánja csak egy volt.

Udvardy József.

Ugyancsak tegnap délelőtt tisztelgett Sipos Orbánnál az orth. izraelita hitközség küldöttsége is: *Schwartz* Antal elnök, Ullmann Sándor alelnök, Weisz Miksa isk. elnök és Gábel Jakab igazgató, hogy megköszönjék Siposnak 22 évi tanfelügyelősége alatt a hitközség iskoláival szemben tanusitott mindenkori érdeklődését. Sipos Orbán a megemlékezést meghatva köszönte meg.

* **Templomszentelés Gyiresen.** A közeli Gyires község görög katholikus hivek restaurált templomát ma vasárnap délelőtt szentelik fel és adják át rendeltetésének, egyházi ünnepélyességgel. A fölszentelési szertartást a váradi gör. kath. káptalan egyik tagja fogja végezni.

* **Irnokválasztás a városnál.** A Nagyvárad városánál megüresedett irnoki állást a csütörtöki, október 13-iki városi közgyülésen töltik be. A pályázati határidő tegnap járt le s összesen hét pályázó adta be kérvényét. Pályáznak *Tóth* Ferencz városi havi dijas, *Baranyi* Lehel városi napidijas, *Scharwcz* Izsák havidijas, *Akhandesz* István havidijas *Fasanok* János eleki lakos, *Szabó* Pál (Arad) és *Csizmazia* János (Budapest). A pályázók közül kiválik *Tóth* Ferencz, aki nemcsak nagyobb képesitése révén, hanem a város szolgálatában kifejtett *hét évi* buzgó müködése révén is méltán számot tarthat az állásra. Megválasztása mellett szól a főispánnak többször kifejezett elismerése, aminek a számonkérőszék alkalmával mindig kifejezést adott. A pályázók között van különben több olyan, akiket valószinüleg nem is jelölnek.

* **A mit a művész nem tud elolvasni.** A helybeli elmegyógyintézetben az elmult napokban az igazgatóság egy jelenleg itt tartózkodó bűvész által előadást tartatott. Müsorra került a magika, meg ki tudja még milyen faja e csodás művészetnek, és igy a gondolatolvasás is. A bűvész fehér lapokat osztott szét közönsége, a szegény bolondok közt. Azok ráirták ki mit akart, boritékba tették, leragasztották és a művész megfelelő czeremoniák után kiolvasta a zárt levélből, hogy miféle tartalmat rejteget az magában. Az egyik azt irta:

— Eljen a 48 as szabadságharcz!

A másik:

— Csókolom a művész urat!

A harmadik:

— Imádom az orvos urat, mint senkit!

Utóljára kerül egy levél kezébe. A bűvész fejéhez teszi, kapaszkodik szereibe, érinti a gyertyáit, de hiába, végre is egész megrettenve jelenti ki:

— Uraim, ezt a levelet nem birom elolvasni!

Persze, hogy igy annál jobban nőtt a kivánczsiság tartalma után, mely kielégitést nyert, mikor a titokzatos levelet a vendégek kézhez kapva felbontották és olvasták annak tartalmát, amint következik:

— Szemfényvesztés az egész.

. . . Mint értesülünk az igazgatóság kutat a levél szerzője után, hogy mint teljesen gyógyultat szabadon bocsássa.

* **Helyreigazitás.** Lapunk tegnapi számában közölt törvényszéki hirbe hiba csuszott be, amennyiben nem *Sas* Ede kért *Biró* Lajostól bocsánatott, hanem Biró Lajos Sas Edétől, akit Biró megsértett.

* **Áthelyezett csendőrőrs.** A szerepi csendőrőrs október hó 1-étől áthelyeztetett Bihar-Tordára s uj állomását már el is foglalta.

* **A Kakas Márton legujabb számából.**

Stössel menüje.

Port-Arturban oly nagy az inség, hogy Stössel tábornok családjával tegnap már csak a következő ebédet ehette: Töltött káposzta, négy fogoly, gránát-alma.

*

Két kérdés.

(A fülöpszállási beszéd.) Csávolszky Lajos ur, a legujabb sütetü pártvezér azt mondta fülöpszállási kirohanásában:

Nem uj pártok kellenek, hanem uj emberek! — Uj embereket kell a parlamentbe küldeni.

E korszakos mondás után két kérdést bátorkodunk intézni Csávolszky Lajos urhoz:

1. Ha nem kell uj párt, miért alakitotta meg akkor a függetlenségi Kossuth Lajos-pártot?

2. Mit szólna ahhoz Csávolszky ur, ha választói annyira szót fogadnának neki, hogy helyette is — uj ember küldenének a parlamentbe?

*

Októbernek első napján. A regruta búcsuja.

— Ki tudja Zsófi, látlak-e még valaha?

— Ha kergeti kigyelmedet az ellenség, hát csak fusson egyenesen haza!

* **Névváltoztatás.** Kohn Rezső, ifj. Kohn Sámuel nagyváradi kereskedő fia, vezetéknevét belügyminiszteri engedélylyel »Havas«-ra változtatta.

* **Uj piczulás cziklus** nyilik meg az *Általános Takaréhpénztár* kebelében lévő általános szövetkezetnél ujévkor, egy üzletrész 20 fillér, beiratási dij üzletrészenkint 5 fillér. — Beiratkozni már most lehet a Szent László-tér Kovács-ház emeletén levő üzlethelyiségében. Ugyanott lesznek a befizetések is.

x **Zeneestély.** Folyó hó 10-én, hétfőn este a »*Royal*« kávéházban *Kóczé* Antal válogatott müsorral hangversenyt rendez.

x **Hazai pezsgő,** Azon siker, melyet a Kleinoscheg sec-nek előre jövendőltünk, teljességében megvalósul. Ezen pezsgő ma már oly kedveltségnek örvend, hogy alig van bankett, mulatság, ünnepség stb. hol a Kleinoscheg sec hiányoznék. E siker örvendetes nemcsak a kiváló ital gyárosaira nézve, hanem a hazai iparra is, mely a »Kleinoscheg sec« által ismét nagyobbodott.

Az ujonnan átalakitott
és megnagyobbitott áruházamban
a következő czikkek kizárólag jó minőségben megérkeztek és azokat a legolcsóbb árak mellett bocsájtom a mélyen tisztelt közönség rendelkezésére.
Férfi-, női- és gyermek-CZIPOK.
Férfi és fiu KALAPOK.
Férfi és fiu FEHÉRNEMÜEK.
Mindennemü HARISNYÁK.
KALUCSNIK, gumml-kabátok
és az összes férfi divatczikkek.
Kiváló tisztelettel
REICHARD-áruháza
Fő-utcza.

x Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a körösparti vendéglőmben, melyet a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg rendeztem be. Jó ételekről és kitünő italokról gondoskodva van. Minden este elsőrendő czigány zene, friss csapolásu Dréher sör, zóna reggelik, hideg és meleg ételek minden időben pontos kiszolgálás és olcsó árak mellett kaphatók. Nyári és téli kényelmes fedett helyiségeim módot nyujtanak a legkényesebb igényeket kielégitenem. Midőn ezt a n. é. közönségnek b. tudomására hozom azon szerény óhajomnak adok kifejezést, hogy ugy mint a jelenben, a jövőben is minél számosabb b. látogatásaikkal engem továbbra is megtisztelni sziveskedjenek. Kiváló tisztelettel *Szabó Gyula,* vendéglős. Abonensek felvétetnek.

x Ritka kedvező alkalom kinálkozik most tisztelt olvasóinknak, kézmüáru szükségleteit beszerezni. A helybeli közkedveltségnek s általános szolidságáról s jó és finom áruiról elismert *Wallerstein Fülöp és fiai* czég más vállalat miatt hatóságilag engedélyezett végeladást csinál, s az egész raktár készletét, gyári áron alól kiárusitja. Saját érdekében felhivjuk ez uton is t. olvasóink figyelmét erre a ritka kedvező alkaldmra.

x Sulkovszky herczeg világhirü ménesi *Szőlőit*; kiváló minőségü hegyi-borait, valamint elsőrendü *Kávéit* ismert, előnyös árban hozza forgalomba: *Mertz* Nándor jóhirü kereskedő, kinek mai hirdetését ajánljuk olvasóink figyelmébe.

IRODALOM.

A „Kommandóra" könyvalakban. *Mendelényi* Béla rendőrségi fogalmazó, volt hirlapiró társunk »*Kommandóra*« czimü társadalmi vigjátékát közelebb *Aradon* és *Temesvárott* is előadják, amennyiben ez iránt az ottani szinigazgatók megkeresték a szerzőt. Különben a vigjáték könyvalakban is megfog jelenni. *Sebő* Imre nagyváradi könyvkereskedő megszerezte a darab kiadási jogát s tekintettel a *Mendelényi* Béla és *Somogyi* Károly között folyó perre, a darab aktualitása folytán azonnal intézkedett annak kinyomatása iránt.

Katholikus Budapest. Igen jó és hasznos szolgálatot tesz mindenkinek az a 142 lapos füzet, melyet a fenti czimen adott ki *Izsóf* Alajos. Valóságos budapesti kalauz az, de egy cseppet sem sablonos. Nem azt tanuljuk meg belőle, hogy hány kilométer hosszu az Andrássy-ut és milyenek a helyárak a szinházakban és orfeumokban, hanem megismerjük büszke fővárosunknak katholikus életét. Budapestnek háromnegyedrésze katholikus, kiknek száma csaknem félmillió, de hogy miféle kath. intézmények vannak Budapesten, igen sok fővárosi ember sem tudja.

Ez a kalauz pedig pontosan beszámol mindenről, ami a kath. embert Budapesten érdekel.

Közli a főváros összes kath. templomaiban az istentisztelet sorrendjét, — a kath. vallási, jótékonysági, nevelésügyi, tudományos, irodalmi, müvészeti és társadalmi intézményeket, egyleteket, társulatokat, iskolákat, tanintézeteket, nevelőintézeteket, óvodákat, bölcsődéket, kórházakat és szegényházakat. És mindezekről pontos, kimeritő tájékoztatást nyujt, a legtöbbnek fényképét is közli.

Ismételten hangsulyozzuk, hogy igen használnavehető kalauz ez a füzet melyre a fővárosba utazó katholikusoknak szükségük van.

Ujabb kiadás esetére ajánljuk a kiadónak, hogy térképpel és más profán vonatkozásu hasznos tudnivalókkal bővitse ki e kalauzt.

Ara 1 korona. Kapható Budapesten »Regnum Marianum irodájában VII. ker. Damjanits u. 50. sz.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap: A hajduk hadnagya.
Hétfő: A hajduk hadnagya.
Kedd: Cyranó De Bergeras dráma.
Szerda: A baba operett.
Csütörtök: Tavasz operett.
Péntek: A kis pajtás a budapesti vigszinház legujabb vigjátéka.
Szombat: A kis pajtás.
Vasárnap: A hajduk hadnagya.

A vasárnapi előadások. Ma vasárnap két előadás lesz a Szigligeti szinházban. Délután szinre kerül a *Czigánybáró* operett, este rendes helyárak mellett a *Hajduk hadnagya* nagy sikerü uj operett.

Szerémi Gizella urnő a Szigligeti Szinház müvésznője szemgyuladásban megbetegedett s igy a jövő hétre kitüzött *Lady Windernicze legyezője* a rá következő hétre halasztatott.

Az előadások kezdete. A mai postával levelet kaptunk, amelynek készszéggel engedünk minden commentár nélkül helyet:

Tekintetes Szerkesztéség!

Sietve gyorsitottam lépteimet pénteken este, hogy a «Hajduk hadnagya» premierjéről le ne késsek, mert már alig volt egy-két percz hijja a fél 8 órának, mikor hazulról elindultam. Megkönnyebbülve lélegzettem fel, mikor beérkeztem a helyemre és láttam, hogy még a vasfüggöny sincs felhuzva. Nézem az órám, hát már fél 8 elmult. Talán siet gondoltam magamban és vártam tovább. De aztán hallom, hogy a közönség többi része kezd zugolódni, sőt a karzat és az állóhely már türelmetlenül kiabálni, hogy kezdjék az előadást. Megnézem az órát: háromnegyed 8. A vasfüggöny pedig még mindig lent és megnézem a szinlapot az meg ugy irja, hogy az elöadások kezdete pont fél 8 órakor. Végre hosszas mozgolódás, kiabálás, zaj és lárma után pont 8 órakor felhuzódott a vasfüggöny és rá pár percz mulva megkezdődött az előadás.

Ez az eljárás — még ha nem is találna ismétlődni — bár kisebb adagban már eddig is elő jött, vaskos kiméletlenség a közönséggel szemben, mert nemcsak idejét rabolja, de kiteszi a felsőbb régiók kevésbé szalonképes megjegyzéseinek önkéntelen hallgatására, már pedig az ember nem azért jár a szinházba. Ha már üzletet csináltak a szinházból, annyi figyelemmel, hogy az többé ne ismétlődjék, tartozna a direkczó. a kundschaftoknak.

Panaszom közlését kérve maradok kiváló tisztelettel:

Szinházlátogató.

Szigligeti-Szinház.

Folyószám 10. Bérletszám 11. (páratlan.)

Ma, vasárnap 1904. október 9-én:

szinre kerül:

Délután 3 órakor fél helyárakkal:

A czigánybáró.

Nagy operette 3 felvonásban. Irta: dr Jókai Mór. Zenéjét szerzette: Staursz János. Rendező: Szathmáry Árpád.

Személyek:

Zsupán, sertéskereskedő	— —	Tihanyi Miklós
Arzéna, leánya	— — — —	Agnelly Irén
Mirabella, nevelője	— — — —	Benkő Jolán
Ottokár, Mirabella fia	— — — —	Rédey István
Carnero gróf	— — — —	Szathmáry Á.
Barinkay Sándor	— — — —	Békefi Lajos
Czipra, czigányasszony	— —	T. Pogány J.
Szaffy, czigányleány	— — —	Garzó Adél
Gábor, diák	— — — —	Horváth Kálmán
Pali	— —	Vank István
Józsi	— —	Bartók Endre
Ferkó	— —	Irmay Béla
János (czigányok)	— —	Bokros
István	— —	Koháry Pál
Gyuri	— —	Gaidzsinszky P.
Csicsi	— —	Losonczy G.
Zsiga, czigánypurdé	— — —	* * *
Egy hirnök	— — — —	Várady Ede
Szepi, lámpagyujtó fiu	— —	Halmay Lajos
Miksa, hajóslegény	— —	Miksay Emil
Minna	— — — — —	H. Czene Stefi
Rátó, inas	— — — — —	K. Komáromi E.

Hajóslegények, czigányok, czigánygyerekek, csikósok, hajduk, huszárok, markotányosnők, tánczosok, apródok. Történik az első felvonás a temesi bánságban, a második egy czigányfaluban, a harmadik Bécsben. Idő: a mult század köz pe.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

A hajduk hadnagya.

Operette.

HELYARAK: Nagypáholy **14** koron. Földszinti és els. emeleti páholy **12** kor. Másodemeleti páholy **8** kor. Zsölye **3** kor. Körszék **2** k r. **40** fill. Támlásszék, **2** kor. Erkélyülés 1-só sor **1** kor. **20** fill., közép 2-ik sor **1** kor. Erkélyülés oldal 2-ik sor **80** fill. II. emeleti zártszék **60** fill. Földszinti állóhely **1** kor., Diák és katonajegy a földszintre **60** fill. Karzati állóhely **40** fill. Egy szinlap **20** fill.

Jegyek előre válthatók a szinház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnál 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók ma d. u. 3. órától 5-ig.

Kezdete fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, hétfőn október hó 11-én:

A hajduk hadnagya.

Operette.

EGYESÜLETEK.

A Polgári Kör feloszlatása.

A nagyváradi Polgári Kör választmányának megbizása folytán, 1904. évi október hó 23-ik napjának d. e. 11 órájára a Kör helyiségébe, rendkivüli közgyülést hivok egybe. — Ennek a közgyülésnek egyedüli tárgya: a választmánynak *a Polgári Kör feloszlatása iránt tett javaslata* leszen.

Miután az alapszabályok 29. §-ának rendelkezése ezen rendkivüli közgyülésen a rendes tagok fele részének jelenlétét megkivánja, felkérem a Kör tagjait, sziveskedjenek lehetőleg nagy számban megjelenni, mivel határozatképtelenség esetében ismét 14 nap alatt egybehivandó ujabb közgyülés már a megjelentek számára tekintet nélkül fogja a Kör feloszlatása tárgyában határozatát meghozni.

Nagyvárad, 1904. október hó 8-án.

Mezey Mihály,
elnök.

Igazságszolgáltatás.

Az ugrai választás epilogusa.

I.

Érdekes ügyet tárgyalt tegnap a nagyváradi kir, törvényszék felebbviteli tanácsa. Egy református lelkész, *Márk* Ferencz dr volt a vádlott, a ki *Kincs* László legátusát sértő kifejezésekkel illette. Ezért kellett ma számot adnia.

Ebben az ügyben már egyszer a berettyóujfalusi járásbiróság itélkezett s akkor Kincs Lászlót marasztalták el. A mai felebbviteli tárgyalás során azonban az nyert beigazolást, hogy Márk dr okányi lelkész volt a sértő fél. Az eset ugy történt, hogy 1903. november 27-én, mikor Ugrán választás volt, Kincs László szüleinek látogatására érkezett haza s a Stokkerpárt mellett korteskedett. Ezt Márk dr is látta, aki Tisza-párti volt. Mikor egy ismerőse megkérdezte tőle, hogy ki az a magyarruhás fiatalember, aki beszédet intézett a néphez, Márk azt válaszolta a kérdésre, hogy a debreczeni *kollegium szemétje.*

Husvétra a debreczeni szuperintendens Kincs Lászlót küldötte Okányba legáczióba. Dr Márk Ferencz, ki már az elözményekből folyólag haragosa volt Kincsnek, ismét — tanuk előtt — megsértette a légátust. Kincs László mélyen sértett becsületének nem tudott máshol elégtételt szerezni, mint a biróságnál s ezért fogta perbe a vádlottat.

Nagy József kir. törvényszéki biró elnöklete alatt megtartott tárgyaláson beigazolást nyert, hogy a vádlott tényleg sulyosan sértő szavakkal illette a panaszost, aki ezért eddig semmi elégtételt sem kapott.

Szokoly Tamás tartalmas vádbeszéde után a törvényszék bünösnek mondta ki a vádlottat becsületsértés vétségében s ezért őt 20 korona pénzbüntetésre és 130 korona eljárási költségek megtérítésére itélte.

Az itélet jogerős.

II.

Ugyancsak az ugrai választásból kifolyólag egy másik pör is került ma tárgyalás alá.

Izgalmas nap volt ez a választás a választókra nézve. A kisebbségben maradt függetlenségi párt agitácziója hiábavalónak bizonyult. A községekben maradt nem választó polgárok őrzésére csendőrök voltak kirendelve, hogy azok ne támadhassák meg a más falukból választásra menő kormánypárti szavazókat.

Igy volt ez *Körös-Tarjánban* is. Két csendőr vigyázott a rendre.

Délelőtt az utczán több munkás ember összegyült beszélgetni, hogy meghányják-vessék, hogy vajjon ki is lesz hát a képviselő. A két tulbuzgó csendőr nem nézte jó szemmel a csoportosulást s piszkos káromkodások között szólitották fel a népet a szétoszlásra. Mi meg is történt, de nem minden szó nélkül, mert *Rajkli* János odaszólott az egyik csendőrnek *Köteles* Sándornak, hogy beszélhetne az adófizető polgárokkal tisztességesebben is. Ebből azután szóváltás lett.

A nagyváradi kir. ügyészség hatóság elleni erőszak büntette czimén eljárást tett folyamatba Rajkli János ellen. A kir. törvényszék büntetőtanácsa tegnap tárgyalta az ügyet.

Hét tanu az állitotta a két csendőrrel szemben, hogy nem hallottak a vádlottól sértő kifejezést. Az egyik tanu még azt is állitotta, hogy a csendőrök a községi birónál iddogáltak. Még pedig valami titokzatos eredetü borból. A tanu azt mondotta, hogy a rossz nyelvek azt beszélik, hogy ez a bor a geszti pinczéből került a köröstarjáni biróékhoz.

Dr *Stokker* József hatalmas védbeszédében, nagy jogi tudással azt igyekezett bizonyitani, hogy védencze egyáltalán nem követett el büntetendő cselekményt.

A kir. törvényszék azonban bűnösnek találta a vádlottat a hatóság elleni erőszak vétségében s ezért őt 8 napi fogházra itélte.

Az itélet ellen felebbezéssel élt a vádlott.

—

Tolvaj szabósegéd. Nagyváradi kir. törvényszék büntetőbirósága egy megtévedett szabósegéd fölött tegnap mondott itéletet. Gyurkovits Györgynek hivják a vádlottat, s azzal volt vádolva, hogy Braun Jánosné nevü lakásadónőjétől 90 koronát ellepott. Fassie Pál törvényszéki biró elnöklete alatt megtartott főtárgyaláson be lett igazolva a vád valódisága s ennek alapján — a vád és védelem meghallgatása után, — a kir. törvényszék bünösnek mondotta ki Gyurkovits Györgyöt a lopás büntettében s ezért 7 havi börtönbüntetést kapott. A vádlott megfellebezte az itéletet.

MULATSÁG.

Az iparos ifjak szüreti mulatsága. A nag váradi ipartestület ifjuságának önképző köre ma este tartja meg az idei szüreti mulatságát a Fekete Sas összes termeiben. A pompásnak igérkező ünnepély sorrendje a következő :

1. Felvonulás a szüretre, jelmezben, dallal és zenével.
2. A menyecskéről. Szentirmaitól, énekli a dalkör.
3. Magánjelenet. Rónaszékitől, előadja Poretonek Mihály.
4. Kuplék, énekli Köffer Béla.
5. Óh azok az anyák. Énekli a dalkör, Lehoczky József karnagy vezetésével.

És hogy az ünnepély valódi szüreti képet nyujtson, mustot is készitenek a szüretelők. A mulatság kezdete este 8 órakor. Belépti dij: személyjegy 1 kor. 20 fill., családjegy 3 kor. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a rendezőség.

Dalestély. A nagyvárad ujvárosi ev. ref egyházi énekkar 1904. évi október 30-án a »Fekete Sas« szálloda termeiben az Énekkar által készittetett s az e napon ünnepélyesen felavatott templomi orgona még hiányzó költségeinek fedezésére, tánczczal egybekötött zártkörü dalestélyt rendez. A dalestély kezdete este 8 órakor. Belépő-dij: Számozott ülőhely személyenként 2 kor., számozatlan ülőhely személyenként 1 korona. Felülfizetések, adományok köszönettel fogadtatnak, egészben az orgona-alaphoz csatoltatnak, tételenként jegyzőkönyvbe vétetnek és hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók a dalestélyi tisztikarnál, a müködő tagoknál, Tarsoly Ferencz Telekyutczai füszer üzletében, ifj. Berger Sámuel könyvkereskedésében és este a pénztárnál, a meghivó felmutatása mellett. A tánczteremben, a hol a müsor fog lefolyni, csak ülőhelyek lesznek, melyek a táncz alkalmával eltávolitatnak. Étkezés csakis a mellékhelyiségekben történhetik étlap szerinti árakban.

TÁVIRATOK.

A miniszterelnök nyilt levele.

Budapest, okt. 8. (Saját tud. táv.) A szabadelvü pártban azt beszélik, hogy *Tisza* István gróf miniszterelnök szándéka az országra nem veszedelmes. A miniszterelnök — mint rebesgetik — nagyban készülődik az uj választásokra. Az uj választások a télen fognak végbe menni. A függetlenségiek inkább az uj választást szeretnék, mint a házszabályok revizióját. Ellenzéki körökben azt hiszik, hogy Tisza a parlamenti szólásszabadságot akarja korlátozni, nem pedig a képviselőházat feloszlatni. A függetlenségiek a legelszántabb harccal fognak küzdeni a miniszterelnök klotür javaslata ellen.

Péter király Krajavoban.

Krajevo, október 8. A Studencza-kolostorban Innoczenczius metropolita misét mondott, mire a király és az összes országos püspökök részvétével átvitték Kun István, a nagy vajda csontjait, a régi ereklye-szekrényből a király anyjától, Persida herczegnőtől 1852-ben adományozott gazdag diszitésü disszirba. Mielőtt a szent tetemét átvitték volna, a király, a metropolita és a püspökök körülvitték a templom körül. Az egyházi szertartás végeztével a király a sirboltnál rövid imát mondott. A metropolita felszólitotta a jelenlevőket, hogy vegyenek magunknak példát a hivő királyról és tarsák magasra a vatlást. A király még megtekintette a nemanika-korból való dus kolostori kincseket, majd 9 órakor Krajevoba utazott hova kiséretével együtt este érkezett meg. Az ünnepségnek kitünő időkedvezett. A vidékről számosan érkezték ide,

A marseillei sztrájk.

Marseille, október 8. A kikötőmunkások általános sztrájkját befejezettnek tekintik. A hajózási társulatok intézkednek, hogy holnapra biztositsák a forgalom ujból való megkezdhetését.

Marconi távirója.

Páris, október 8. Quesand szigeten ma nyitották meg a drótnélküli táviróállomást,

———

NYILTTÉR.

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, uj „Bazár"-épület szinház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legujabb divatu** és a **legjobb minőségü** ***őszi*** és ***téli*** szöveteim raktáron vannak, melyekből a legujabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készitem nagybecsü megrendelőimnek.

Különösen felhivom a Főtisztelendő papság figyelmét ***sima, fekete*** áruimra, melyekből nagy raktárt tartok a **Főtisztelendő papság részére**. Állandóan nagy választék **reverenda czimáda** és egyházi **kvadrátusokból Rivétum** fekete és viola szinben, továbbá egyedüli raktára a mai idény legszebb és legczélszerübb **hit, remény, szeretet övének** (cingulus), mely egyedül **csak nálam szerezhető be**.

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemü közönség becses pártfogását kérem fel kell emlitenem, hogy elvem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsü megrendeléseiket kérve, maradtam kitünő tisztelettel:

Bumbera Imre,

65 **polgár-i és papiszabó.**

REGÉNYCSARNOK.

Makár álma.

Irta: **W. Korolenko.** 11

Makár megszánta őt és megállt. Megállt az öreg is.

— Kapszé! (beszélj!) — szólt Makár barátságosan.

— Nincs mondanivalóm — felelte az öreg

— Mit láttál?

— Semmit sem.

— Mit hallottál?

— Semmit sem hallottam.

Ez előleges beszélgetés után Makár elhallgatott. Jónak látta várni kicsit, mielőtt kikérdezné az öreget, hogy hivják és honnan jön.

Az öreg megnevezte magát. Már nagyon régen — maga sem tudta az időszakot — elhagyta Tcsalgant. A »hegyre« ment, hogy megmentse lelki üdvösségét. Ott nem tett egyebet, mint vadszedret és gyökereket evett; nem dolgozott, nem vetett, nem vitt buzát a malomba, nem fizetett adót. Egy napon meghalt. Akkor elment a nagy Toyon itélőszéke elé. A Toyon megkérdezte: kicsoda és mit csinált.

»A hegyre mentem, hogy megmentsem lelkiüdvősségemet. Helyes — felelte a Toyon — hol van az öreged? Menj, hozd el őt nekem.« És az öreg elment öreg feleségéért kinek mialatt az ura a lelkiüdvösségéért fáradozott, nem volt senkije, aki neki enni adott volna. Szegény kénytelen volt tehát öreg napjaira koldulni és nem tudott többé már járni sem. Az öreg kénytelen volt őt a hátán vinni el a Toyonhoz.

Az öreg sirt. Az asszony pedig, mintha csak egy közönséges bikával lenne dolga, megrugta és dühös, mekkegő hangon kiáltotta:

— Előre! előre!

Makár szánalma az őreg iránt növekedett, És örvendett magában, hogy neki nem sikerült a »hegyre« eljutni. Az ő öregje erőteljes, óriási asszony volt; őt még nehezebb lett volna czipelni! És ha meg rugta volna őt, mint valami bikát, nem birta volna sokáig és másodszor is meghal.

Szánalma az öreg iránt olyan volt, hogy megragadta az öreg asszony lábait, hogy a barátján segitsen. De alig tett három lépést, sietve elbocsátotta azokat, mert az asszony fenyegette, hogy az ő nyakán marad és egy szempillantás alatt az öreg ember eltünt a terhével.

E percztől kezdve Makár nem találkozott többé senkivel, ki igazán megérdemlete volna a figyelmét. Tolvajok, megrakva lopott jószággal, mint a teher vivő állatok, kinosan vánszorogtak.

Vastag jakut uraságok torony magasságu nyergeikben inogtak, csucsos kalapjaik a fellegeket érintették. Mellettök sovány nyulakként ugráltak a szegény ördögök, a munkások. Aztán egy gyikos következett; fetrengett a szűziesen tiszta hóban, hogy lemossa magáról a vérfoltokat, de hiába. Körülötte a hó gyorsan vérvörös lett, mintha forró viz lenne és a gyilkos vérfoltjai még csak jobban tünölődtek. Kétségbeesett, rémült tekintettel folytatja utját a gyilkos, elkerülve a többi utas elborzadt tekintetét.

Aztán minden perczben gyermekek lelkével találkozott. Mint a madarak, villámgyorsan repültek a légen át. Nagyon sokan voltak; Makár nem csudálkozott ezen. A durva, egészségtelen táplálék, a piszok, a kályhák tüze és a jurták légvonata elég magyarázata volt annak, hogy egyedül Tcsalgan százával hozzájárultassa a lelkeket . . . Mikor a gyilkos felé kerültek, ijedten repültek fére és még sokáig lehetett a légben félénk, ijedt izgatott szárnycsattogásaikat hallani . . .

Makár figyelmét azonban nem kerülte el, hogy ő aránylag gyorsan haladt; sietett ezt erénye rovására betudni.

— Figyelj csak, agabite atyám — szólt. — Mit gondolsz? Az igaz, hogy életemben nem vettettem meg az italt, de ha fel is emeltem néha az öklömet, azért becsületes ember maradtam . . . A Toyon szeret . . .

Kutató pillantást vetett a pópára, ama hátsó gondolattal, hogy kivesz belőle valamit, de a pópa röviden felelte:

— Ne bizd el magadat. Közeledünk. Nem sokára magad is tudni fogod, mihez tartsad magadat.

Makár csak most vette észere, hogy a nap felkelőben volt a sikságon.

Eleintén, mint egy hatalmas zenekar első hangjai, néhány tündöklő sugár lövelt ki a látóhatár vonala mögül. Gyorsan áttutották az eget és kioltották a csillagok élénk tüzét. Ezek kialudtak, a hold letünt és a havas sikság elsötétült.

Felette most ködök emelkedtek és önként állták körül.

Keleten egy jelzett ponton a ködök megvilágosodtak, fénylettek, mint aranyos ruhába öltözött harczosok.

Ezek a ködök ringani kezdtek és az arany pánczélos harczosok a sikság felé hajlotak.

Mőgöttük fökelt a nap; meállt aranyos szélükön és tekintetét végigjártatta a sikságon.

És az egész siságot vakitó, hasonlithatatlanul szép világosság öntötte el egyszerre.

A ködök pedig erőteljes mozgással, ünnepélyesen emelkedtek. Nyugat felé szakadozni kezdtek és csöndes hullámzással szálltak az ég felé.

Makárnak ugy tetszet gyönyörű, isteni éneket hall. Ugyanazon, általa jól ismert dallam volt ez, melylyel a föld naponkét üdvözli a napfölkeltét, csakhogy Makár eddig sohasem részesitette ezt a zenét kellő figyelemben. Most vette észre először, minö felségesen szép. Mozdulatlanul figyelt, nem akart tovább menni, itt akart maradni, hallgatni örökké a zenét!

— — — — — — — — — — — — —

De Iván pópa meghuzta kabátjának az ujját.

— Lépjünk be — szólt — megérkeztünk.

Makár ekkor egy nagy kaput pillatott meg, melyet eddig elfedtek előle a ködök.

Semmi kedve sem volt mozogni, de engedelmeskednie kellett.

VIII.

Tágas, szép izbába léptek és csak mikor annak küszöbét átlépte, vette Makár észre, minő fagyos volt a lég odakünn. Az izba közepén tiszta ezüstből gyönyörüen vésett kályha állt, tele rakva óriási, lángoló, arany hasábokkal. A kályha kellemes meleget terjesztett, mely azonnal, minden részében átjárta az ember testét.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

N. K. Helyben. A közigazgatási bizottság fegyelmi választmányának üléseiről az 1886. évi XXIII. törvényczikk intézkedik. A fegyelmi választmány ülései *nyilvánosak*, a határozathozatal azonban zárt, de a határozatot nyilvánosan kell kihirdetni.

KÖZGAZDASÁG.

A szüret. A hivatalos szüret a nagyváradi hegyen október hó 17-én kezdődik. A kedvezőbb fekvésü szőlőkben azonban sok helyen már holnap, hétfőn, október 10-én megkezdik a szüretet. A termés elég bőnek igérkezik s különösen minőség tekintetében igen jó lesz.

Gazdasági előadások. Tisztelettel értesittetnek a gazdasági haszonállatokat tartó gazdálkodók, hogy a «Földmüvelők Köre» helyiségében (Kolozsvári-utcza 71. szám alatt) *Pósfay* Sándor gazdasági szaktanár ur folyó hó 9-én és 16-án, mindkét napon este 6 és 7 óra között előadást tart a «*takarmány hiány elleni védekezésről*,» melyre ugy a Kör tagjai, mint az összes érdeklődők tisztelettel meghivatnak. *Az elnökség.*

Uj takarékszövetkezet a megyében. A takarék- és hitelszövetkezetek gyorsan szaporodnak Bihar-megyében is. Legujabban a nagyváradi *Bihoreana* takarékpénztár *Tenkén* nyitott fiók-intézetet takarék és hitelszövetkezet czimen.

A fa konzerválása. Igen sok kisérlet tétetett arra nézve, hogy a fa konzerválására milyen anyag a legalkalmasabb. Sok helyen még mai napság is az égetést alkalmazzák oszlopok föld alatti részeinek konzerválására, a mi azonban nem czélszerü, mert gyengiti a fát, másrészt pedig sokkal rövidebb ideig képes azt a kórhadástól megóvni, mint egyes jobb konzerváló anyagok.

A carbolineum igen alkalmas és olcsó konserváló szer, különösen gazdasági eszközeink számára; azonban nagy creosot tartalma miatt, zöldséges kertekbe szolgáló eszközök konzerválására nem használható; mert a carbolineummal konzervált és földbe ásott farészek a karbolineumban levő kreosotot a növényzet gyökereinek is átadják s igy nem egy esetben tapasztalták, hogy a zöldségnek kellemet kreozot ize és szaga volt. Igy egy más anyagot kezdtek alkalmazásba venni, a rézgáliczot, mely olcsóságánál és nagy ellenállóképességénél fogva ma már általánosan elterjedt konzerválószer. Különösen frissen vágott fák konzerválására igen czélszerü szer, amennyiben azok általa könnyen konzerválhatók. A frissen vágott fatörzset alul két araszny hosszuságban meghántjuk s egy rézgálicz-oldatot tartalmazó hordóba helyezzük bele, vastagabb végével forditva lefelé. A fa akkor még annyi nedvességet tartalmaz, mint levágatlan állapotban — s ezen nedvesség elpárolgását bent a hordóban levő rézgálicz oldat pótolja. Ilyen eljárással tehát nemcsak a fa külső részét, hanem annak belső szövetét is konzerválhatjuk s ez által igen hosszu időre állandósitjuk azt Az igy conzervált fa a rohadásnak sokáig ellenáll. A konzerválás 4—5 nap alatt megy végbe, ami pedig attól függ, hogy az oldat felszivódására mennyi szükséges. Függ tehát a conzerválandó fa hosszuságától és attól, hogy teljesen friss vágásu volt-e az vagy már hosszabb ideig (1—2 hétig) levágva hevert. Teljesen kiszáradt fát nem lehet igy conzerválni.

A gabonatőzsde határidői.

Budapest, okt. 8.

Buza okt. — — — — —	10.20
Buza ápr.-re — — — —	10.56
Rozs okt.-re — — — —	7.43
Tengeri májusra 1905. — —	7:30
Zab okt. re — — — —	6.75
Repcze aug.-ra — — — —	11.60

Értéktőzsde.

Budapest, okt 8.

Oszrákhitelrészvény — — —	671.—
Magyar hitelrészény — —	780.50
Leszámitoló bank — — —	463.—
Rimamurányi — — — —	530.—
Osztrák-m. államvasuti részvéuy	644.—
Közuti vasut — — — —	584.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1904. okt. 8.

Magyar aranyjáradék 4% — — —	119.20
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½% —	—.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½% —	—.—
Magyar koronajáradék 4% — — —	97.15
Italmérési jog megváltási kötvény — —	—.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	88.75
Magyar földtehera entesitési kötvény 4%	98.—
Horváth-szlavon földtehermentesitési kötvény	98.50
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön —	209.50
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön —	161.—
Osztrák járadék papirban — — —	99.25
Osztrák járadék ezüstben — — —	100.—
Osztrák korona járadék — — — —	1b9.—
Osztrák járadék aranyban — — —	99.—
1860. oszt. államsorjegyek — — —	154.—
Osztrák-msgyar bankrészvény — — —	1615.—
Magyar hitelbank részvény — — —	783.75
Osztrák hitelbank intézeti részvény —	675.25
Osztrák-magyar államvasuti részvény —	675.—
20 frankos arany (Napolendor) — —	19.03
Német birodalmi márka — — — —	117.37
London vista — — — — — —	239.45
Páris vista — — — — — —	95.20
20 márkás arany — — — — —	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

FINOM KISZOLGÁLÁS.

FŐ-ÜZLET: Zöldfa-utcza, a Zöldfa-kávéházzal szemben.

Szülők figyelmébe ajánljuk

fiuk és leánykák részére: kész fehérnemüeket, ugyszintén paplanok,

harisnyák minden rőfös és női divatáruk nagy választékban.

FÉRFI-INGEK. Szolid és pontos kiszolgálás mellett.

Szabó Testvérek rőfös- és divatáruháza Nagyvárad, Zöldfa-utcza,
— a »Zöldfa«-kávéházzal szemben és a »Zöldfa«-sörcsarnok mellett. —

FIÓK-ÜZLET: Zöldfa-utcza, a Zöldfa-sörcsarnok mellett.

SZOLID ÁRAK.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apácza-utcza 3. szám

Művek
folyóiratok, hirlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készit:
izléses kivitelben
mindennemü
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghivók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készitése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok raktára.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban.

TELEFON 448. sz.

Sulkovszky herczeg világhirü MÉNESI SZÖLŐINEK főraktára.

Kizárólag eredeti 5 kilós kosarakban, egy kosár 5 kiló RÓZSA BAKATOR, frt. 1.10. egy kosár 5 kiló «PIROS CHASSELLAS» frt. 1.20.

Az ÜRES KOSARAKAT 10 kr.-jával VISSZAVESZEM.

NAGYVÁRADI CSEMEGESZÖLŐ, kilója 20 kr.

Kiváló minőségü **HEGYI-BOROK**, a következő árban:

ASZTALI UJBOR, — — —	literje	29 kr
» Ó-BOR, — — —	»	32 »
RIZLING-BOR, — — — —	»	36 »
PECSENYE-BOR — — —	»	40 »

KÁVÉ-ból nagy raktár a következő árban:

KÁVÉ CUBA, finom, kilója		frt. 1.60
» CEILON, »	»	» 2.—
» CUBA extra finom »		» 2.40

Minden kiló kávéhoz, egy kiló czukor AJÁNDÉKUL

Valódi «FRANCK» kávé-pótlék, gyári árban.

Mindennemü FÜSZER-ÁRUK a legolcsóbban:

MERTZ NÁNDOR utóda czégnél

Körös-utcza

TELEFON 448. sz

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Részvénytőkéje teljesen befizetett félmillió kor.

Betéteket elfogad előnyös feltételek mellett könyvecskékre vagy folyószámlára.

Leszámitol magàn- és üzleti-váltókat a legmérsékeltebb kamatláb alkalmazása mellett.

Előleget nyujt értékpapirokra *zálogkölcsön* vagy *folyó számla alakjában.*

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapirokat és bevált értékpapir szelvényeket és sorsolt értékeket.

Kézi zálogosztályában (Kossuth Lajos-utcza 4 sz. földszint) pénz előleget nyujt *arany és ezüst tárgyakra* valamint *mindennemü ingóságokra* a törvény által megszabott kamat mellett

Rövid vagy hosszabb lejáratu közönséges vagy törlesztéses jelzálog kölcsönöket nyujt

házak és földbirtokokra

esetleg drága kamatozásu kölcsönöket konvertál 500 koronától kezdve 10—50 évi visszafizetésre a legolcsóbb kamat és tőketörlesztési hányad mellett, gyors lebonyolitással.

831

Hazai gyártmány!

KLEINOSCHEG SEC

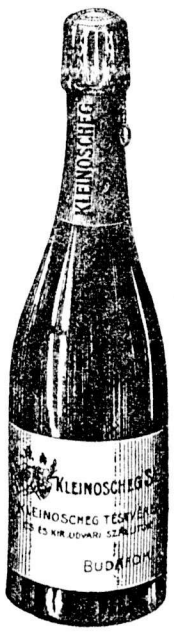

UJDONSÁG!

ELSŐ MINŐSÉGÜ PEZSGŐ.

KLEINOSCHEG TESTVÉREK
cs. és kir.
udvari szállitók pezsgő
pinczéi
BUDAFOK.

640.

Schicht-szappan

„szarvas“ vagy „kulcs“

jegygyel

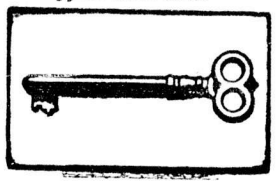

legjobb, legkiadósabb s ennélfogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Férfi és női fehérnemüek.

Gyermek-kocsik.

Őszi vásár a Korona- és Fillér-bazárban.

Még eddig nem létezett olcsó árban szerezhetők be:

téli olcsó ingek, nadrágok, ugyszintén gyermek-trikók, harisnyák, keztyük, alsószoknyák, berliner-kendők, sálak, reggeli czipők, esőernyők, utazó bőröndök, gyermek kötött ruhácskák és fejkötők, bőr- és aczéláruk minden **melyen leszállitott árakban**

Friss és Társa korona- és fillér-bazárában Nagyvárad, Fő-utcza. Telefon. 130. sz.

Disztárgyak és játékok.

Fekete és mosó kötények

Eladó gázmotor.

Egy jókarban levő, jelenleg is működő **2 lóerejü**

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Csak **Globus** tisztító kivonattal tisztítsunk

Hirdetések

jutányos áron felvétetnek a

„TISZÁNTUL“

kiadóhivatalában.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Gyártelep: **BÉKÉSCSABÁN.** *Gyáriraktár:* **NAGYVÁRADON,**

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Képviseli: **PORJESZ ÁRMIN.**

Saját készitésü elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stylben, gazdag választékban, ár ban.

Szolid, szabott árak!

ÜZLET-ÁTHELYEZÉS!

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét **Fő-utcza, Bazár-épületből**

Szilágyi Dezső u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemü vevőközönséget értesiti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott varró cánvok folytonosan felvétetnek.

636

Szenzációs olcsóság!

Verseny nélkül

ajánlja a **Kovács L. Társa** *divatáru czég* Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején a következő czikkeket:

Női kosztüm kelme.

1 Berliner schal selymezett	15 kr.	1 Szőrme boa (Luezia)	57 kr.
1 mtr. Tennis flanel	12½ »	1 mtr. Posztó, koczkás	23½ »
1 » Gráczi londen	39 »	1 » Angol londen	41 »
1 » Himalája szövet	57 »	1 » Harana czibelin	66 »
1 » Bársony parchet	23 »	1 » Atlas parchet	33 »
1 » Mintás bársony	76 »	1 » Gyász kelme	44 »
1 vég Mátka vászon	3·95 »	1 vég Szepességi vászon	4·25 »
1 » Lepedő vászon	4·75 »	1 » Mosó kanavász	3·90 »

Női kosztüm kelme.

1 vég czérnás kanavász 4·50 kr.., továbbá ágyteritők 75 kr., abroszok 55 kr., törülközők 16 kr., paplanok 150 kr., téli keudők 33 kr., berliner kendők 95 kr., jäger női- és férfi-ingek 55 kr., gyermek trikók 29 kr., szőnyegek 11 kr., takaró pokrócz 89 kn., miderek 49 kr., ugyszintén más ezer és ezer czikkek hasonló olcsó árban

Kovács L. Társa czégnél

Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején.

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Köfaragó)-utcza sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy *teljesen ujonnan átalakitott és jól gondozott* minden kivánalmat kielégitő

teke-pályámat már megnyitottam

s azt a szórakozni vágyó közönség szives rendelkezésére bocsátottam.

Továbbá ajánlom **magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim** jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok

teljes tisztelettel

743 **KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős**

Egyben van szerencsém igen tisztelt vendégeim és jóakaróim szives tudomására hozni, hogy

éttermemet **megnagyobbitottam**,

ugy, hogy tisztelt vendégeim kényelmét megszerezzem. Most alkalmam van minden *társas összejövetelekhez tágas, szép termet rendelkezésre bocsájtani.*

Előzékeny kiszolgálás! Jutányos árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapitott árak mellett elfogadtatnak. — ***ABONENSEK*** részére mérsékelt árszámitás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szives figyelmébe ajánlani ujonnan berendezett ***VENDÉGSZOBÁIMAT,*** melyek tisztántartására különös gondot forditok, valamint ***SZÁLLÓHELY*** is jutányos ár mellett szives rendelkezésre áll.

Számos látogatást kérve tisztelettel

KECSKEMÉTY ISTVÁN
vendéglős.

A

„Nagyváradi Hitelbank“

részvénytársaság

(Kossuth Lajos-utcza 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

törlesztéses

jelzálogkölcsönöket nyujt,

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósit. Kölcsönkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri birtokiv és esetleg községi becsü-bizonyitvány mutatandó be. Drágább kamatozásu kölcsönöket bélyeg- és illetékmentesen convertál.

Elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámitol váltókat.

Értékpapirok, ékszerek és terményekre előleget ad.

79 **Az igazgatóság.**

Hatóságilag engedélyezett **végeladás!**

Más vállalat miatt helybeli **kézmű-, divatáru- és confectió-**

(kész női- és gyermek-felöltők) üzletünket

feloszlatiuk s az árukat készpénz fizetés mellett gyári áron alul kiárusitjuk.

Tisztelettel

WALLERSTEIN FÜLÖP FIAI

Bémer-tér, szinházzal szemben.

Berendezés eladó. **Üzlethelyiség kiadó.**

A ki lábbelieit elegánsan és tartósan megtartani akarja

használjon csak

GLOBIN

legfinomabb bőrtisztitó szert jobb lábbelinek

Egyed. gyár: FRITZ SCHULZ. Akt Ges. EGER és LIPCSE

---

500 forintot

fizetek annak, a ki *Bartilla* viének használata mellett, üvegje *35 kr.* ha ismét fogfájást kap vagy a szája büzlik! Csomagolásért külön 10 kr.) *Bartilla A. örökösei* (E. Winkler) *Wien*, 19. 1. Sommergasse 1. Kapható *Nagyváradon Vadász Albert* drogueriájában Fő-utcza, *Nyiry György, Molnár Lajos* urak gyógyszertárában. *Berettyó-Ujfaluban Trajanovits Antal* gyógyszertárában. Kérjünk határozottan mindenütt *Bartilla*-féle fogvizet Hamisitványok feljelentői *jól* dijaztatnak.) Oly helyekre, hol nem kapható *bérmentve* küldök 5 üveget 2 forint 60 krért.

Világhirű!

a „RECORD“ **festészeti müintézet** a kiválóan sikerült életnagyságu arczképeiről, melyeket elismert művészek által készitett. Számos (kir. közjegyző által hitelesitett) elismerőlevél a világ minden tájáról.

Első rangu képek árai:

Olaj-, aquarell és pastellfestésben fénykép után 48—63. cm. nagyságban ára — — — — — — — — — **20 korona.**

Legfinomabb kivitelü **Blom-, Platin- és krétarajz** ára — **5 korona**

Részletes árjegyzék bérmentve.

Egy életnagyságu képet készitünk mindenkinek **teljesen ingyen**, ha részünkre 3 rendelést szerez és azokat egyenkint vagy egyszerre beküld

„REKORD“ festészeti műintézet

Budapest, VII., Rottenbiller-utcza 46,

Valóban nagy meglepetést nyujt az a nagy mennyiségü összehalmozott szebbnél-szebb *öszi áruk,* melyek most megérkeztek.

Kérem a kirakatoknak figyelmes megtekintését.

Háasz Manó

kézmű- és divatáruháza

Nagyvárad,

Zöldfa-utcza elején.

Sz. KOCSIS JÁNOS

hadi felszerelő intézete.

NAGYVARAD, Szent László-tér. **a „Sas“ kávéház mellett**

Van szerencsém az **önkéntes urak** figyelmébe ajánlani egyenruha intézetemet hol a legelegánsabb **felszereléseket bármely fegyvernemekhez a legolcsóbb árakért készitem.**

Tisztelettel

Sz. Kocsis János, hadi felszerelő intézete.

606

Baba javitást elvállalok.

Ajánlja

KARDOS LIPÓT

Nagyvárad, Szt.-László-tér 1. sz.

Iskolatáskák, irószerek, fiókos- és kézitükrök, levél-kazetták, lavorok, evőeszközök, zsebkések, kalocsni és reggeli czipők, kefék és fésük, esőernyők, férfi- és női fehérnemüek, férfi nyakkendők, őszi férfi- és gyermek sapkák, férfi-, női- és gyermek harisnyák, női fekete és mosó kötények, gyermek empir kötények, szivar- és pénztárczák, fogkefék, szappanok és piperecikkek, gummi-különlegességek, ajándék- és disztárgyak beszerzését.

Becses pártfogását kérve vagyok

Szerencse bazár

Szent.-László-tér, (Kiss Károly mellett.)

kiváló tisztelettel

Kardos Lipót.

Láda és kézi kofferek.

Hajnal Ferencz

fűszer-, festék-, bor-, ásványviz- és csemege-üzlete

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA

Széchenyi-szállodával szemben.

Előpataki gyógy- és borviz főraktára.

Raffia, szőlőkötő fonal, ojtó-pamut, kékkő és kénpor.

Van szerencsém a t. cz. vevőközönség figyelmébe ajánlani dusan felszerelt mindennemü **festékáruimat**, u. m.

PADLÓ FESTÉKEK

Borostyánmáz	1 klg	dobozban	I-ső rendü	75	kr.
»	1 »	»	II-od »	65	»
Spirituszmáz	1 »	»	I-ső »	70	»
»	1 »	üvegben	I-ső »	85	»

OLAJ FESTÉKEK

Minden szinben 1 klg dob. I-ső rendü 32 kr.

Matt-, fényezett- és vasbutorok tisztitásához Bruniolinok, Spirituszlackok s Emaillackok,

valamint

Terpentin, Firnis, Copállak, Damárlack, Bőrlack, Vaslack

stb.

Pormentesitő olaj

1 klgr. ára 30 kr.

Helybeli megrendeléseket házhoz, vidéki megrendeléseket helybeli állomáshoz dijtalanul szállitok. Szives megbizás mellett vagyok

teljes tisztelettel

577 **HAJNAL FERENCZ.**

Szőlő eladás.

A POLGÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR tulajdonát képező volt MANDL-féle szőlőnek

szőlőtermését

nyilvános árverésen eladja.

Árverési határnap: hétfőn, 1904. október 10-én d. u. 3 órakor a helyszinén, Körös-oldalon levő szőllőben.

Vevő tartozik a vételárat leütés után azonnal készpénzben kifizetni.

Árverési vevő a szőllő termést saját költségén maga szüretelteti le.

Nagyvárad, 1904. október hó 4.

Az igazgatóság.

Szépirászati tanfolyam.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy nálam mindenki, s ha még oly rossz irással birjon is, a

szép- és rondirást

18 éven át szerzett tapasztalaim alapján kiváló könnyü módszerem által igen rövid időn belül elsajátithatja.

Egyszerü és kettős könyvvitel, valamint magyar-német levelezés tanitása.

Elfogadok mindennemü **Calligraphiai** munkát, *albumok diszirását, nemességi oklevelek másolását és kereskedelmi könyvek ujbóli felfektetését és óránkinti vezetését is.*

! Mérsékelt árak !

Kiváló tisztelettel

Fehér Béla

okl. szépirómester

Nagyvárad, Lovas-utcza 8. szám, a Nemzeti-hidfő ujvárosi oldalán.

BOROS I. órás és ékszerész Nagyváradon

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget hogy **óra- és ékszerüzletemet Nagyvárad,** Fő-utcza, (Nyiri gyógyszertár melletti) jelentékenyen kibővitettem és a legfinomabb, legmodernebb árukkal szereltem fel.

Allandó raktáron tartok nagy választékban legfinomabb kivitelü férfi és női arany órákat, lánczokat, valamint mindennemü arany és ezüst ékszereket. Az eddigi hiányt pótolva, üzletemben a legjobb minőségü látszerészeti czikkeket is berendeztem, melyre a t. közönség b. figyelmét külön is felhivom.

Kitünő szerkezetü tula, ezüst és nikel zsebórák, szabályozott svájczi iga órák nagy raktára.

Jutányos szolid árak

Javitások pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Az eddigi szives bizalmat megköszönve, további becses pártfogást kér, tisztelettel:

Boros I.

órás és ékszerész.

A székelyföldi ásványvizek páratlanja

„Rèpáti"

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyuviz

mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkivül dús, főleg kötött szénsav-tartalma és kellemes ize folytán ritkitja párját a kontinensen.

Elsőrangu gyógyital emésztési-vizeleti nehézségeknél, vese-, gyomorbél bajokban, gyuladásos holyag, köszvényes bántalmak és vérszegénység ellen stb

Főuri kedvencz ital,

határozottan a legkedvesebb pezsgőborviz!

Mint a belszervezet betegségei ellen legkellemesebb és leghatásosabb s egyszersmind legolcsóbb gyógyitó szert, ugy is, mint páratlan élvezeti italt, a »Répáti ásványviz«-et minden czéltudatos, elfogulatlan ivónak rendes használatra lelkiismerettel ajánlhatjuk.

A »Répáti viz« minden jobb füszerkereskedésben és vendéglőben kapható.

788.

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatlanul

kedvez főárudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 1 millió korona nyereménynél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek, köztük

a legnagyobb nyereményeket.

Ajánljuk ennélfogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. A most következő magy. kir. szabadalmazott 15. osztálysorsjátékban ujból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény

jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

1,000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 à 200.000, 2 à 100.000, 1 à 90.000, 2 à 80.000, 1 à 70.000, 2 à 60.000, 1 à 50.000, 1 à 40.000, 5 à 30.000, 3 à 25.000, 8 à 20.000, 8 à 15.000, 36 à 10.000 korona és még sok egyéb; összesen 55.000 nyeremény és jutalom 14,459.000 korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerü árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt — 75 vagy kor. 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy kor. 3.— 1/2 eredeti sorsjegy frt 3. vagy kor. 6.—; 1/1 eredeti sorsjegy frt 6.— vagy kor. 12

A sorsjegyeket **utánvéttel** vagy az **összeg előzetes beküldése** ellenében küldjük Hivatalos tervezet dijtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre **kérünk**

f. é. október hó 24-ig bizalommal hozzánk beküldeni,

TÖRÖK A. ÉS T.SA

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főárudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: Teréz-körut 46|a. I. fiók: Váczi-körut 4|a.

II. fiók: Muzeum-körut 11|a. III. fiók: Erzsébet-körut 54|a.

Rendelőlevél levágandó. TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankházának Budapest.

Kérek részemre. ..... I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összeget.....korona összegben { **utánvételezni kérem** / **postautalványnyal küldöm** / **mellékelve bankjegyekben (bélyegekben)** } A nem tetsző törlendő

Postos czim: .....

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.